

SPLETKARSTVA EVROPSKIH VLAD NA REŠETU

MUSSOLINI SE ZAVZEL ZA OBOROŽENO OGRSKO

Italijanski tisk v boju proti obdolžitvam Jugoslavije, ki so zdaj pred ligo narodov

Pavelić ostane pod pokroviteljstvom Rima. — Nove intrige prete miru v militarizirani Evropi

EVROPA je prepojena z intrigami takozvanih državnikov in vlad, kakor malokdaj. Fašistične diktature so politično situacijo z ozirom na spletke veliko poslabšale. Toda kdor se z ognjem igra, se opeče. Intrige je bilo preveč — privedle so do atentata v Marseju in zdaj je prizadetim neprijetno. Jugoslavija je izgubila svojega kralja in vlada v Beogradu je pretila, da ta zločin ne sme kar tako mimo. Hotela je obdolžiti odgovornosti za umor Ogrsko in Italijo. Francoska in češka vlada sta jo svarili, naj se ne prenaigli, ker bi povečala komplikacije. Kajti ako obdolži Italijo, bi občutljivi Mussolini v interesu svojega prestidžja izzval vojno. Jugoslovska vlada se tega ni bala, neglede na posledice, toda vladi v Parizu in Pragi sta storili vse v svoji moči, da odločujoče kroge v Beogradu pomirita in jih pripravita v hladnejše razsojanje.

Toda naše ljudstvo zahteva akcije, so rekli v glavnem mestu Jugoslavije. Končno so se domenili, da naj se odgovornost za atentat v Marseju pripiše Madžarski in jugoslovska vlada naj zahteva od lige narodov, da uvede preiskavo ter to dejstvo še posebej ugotovi.

Obtožbo proti Ogrski, ki jo je Jugoslavija poslala ligi narodov, sta odobrili tudi ostali članici male antante (Čehoslovaška in Rumunija). Svoje soglasje z njo sta izrazili tudi Grčija in Turčija.

Tako je bila Italija izpuščena, ker je njen diktator s svojo veliko armado prenevaren. Zadeva je s tem po mnenju Pariza in Prage izolirana. Če ostane omejena na Madžarsko, je drugo vprašanje. Kajti vlada v Budimpešti ne kaže volje, da bi bila samo ona izbrana za tarčo. Časopisje v Italiji ji je že zagotovilo, da ji ostane Italija zvesta zaveznica. Ampak zvestoba italijanske vlade je od nekdanj napredaj, kar v Parizu dobro vedo. Zato se Francija glede raznih spornih vprašanj "pogaja" z Italijo. Ako jo pridobi, bo šla zvestoba italijanskega zaveznitva z Ogrsko k vragu, kakor je šlo ob času svetovne vojne njeno zaveznitvo z Avstroslovensko in Nemčijo. Za zdaj je še v interesu Italije, da izrablja v evropski politiki Ogrsko za svojo žogo ali pa za svojo karto, kakor ji že pač boljše služi v njeni igri.

Jugoslavija obtožuje Madžarsko krivde atentata v Marseju zato, ker je dajala zavetje hrvatskim teroristom in finančno vzdrževala njihov tabor v Janakapusti. Tu so se vezbali za atentate in v vojaških spretnostih pod vodstvom ogrskih oficirjev, trdi obtožnica jugoslovske vlade, in v potrditev tega je priložila fotografske slike, ki so jih ji preskrbeli njeni policijski špijoni.

Madžarska je res podpirala hrvatske separatiste. V svojih mejah je res vzdrževala tabor hrvatskih "revolucionarjev". Njeni tajni agenti so jih res zaglagali z denarjem, da so lahko tiskali letake, kovali spletke in intrigirali po Evropi. Hodili so na Dunaj, v Pariz, v Berlin, v Rim in v Zenevo. Izdajali so na vlade proglase, da zahtevajo Hrvati svobodo, in v tej zahtevi je Ogrska podpirala tisto strujo, ki zahteva ločitev Hrvatske od Jugoslavije. Prav tako jo podpira Italija. Voditelj hrvatskih separatistov v inozemstvu je dr. Ante Pavelić, ki živi v Italiji. Z denarjem ga je zala-

Tožba, kakršno vlada vselej izgubi

Sprideno meso, zanič konzerve, pokvarjena moka za brezposelne ter njihove družine

V Toledo, O., je nekaj ljudi, ki prejemajo relief, zbolelo. Zdravniki so ugotovili zastrupljanje in nato so preiskovali. Dognali so, da je konzervirano meso v zalogi reliefa vse zastrupljeno. Posledica: 60.000 kositarjih ikatelj tega mesa so vrnili.

Brezposelni vsepovsod so pritožujejo nad slabo kakovostjo živil, za katera relief drago plačuje. Veliko je neustojnih. Zastrupljanja niso nič izrednega. Mnogokje dajejo trgovine na stroške reliefa brezposelnim družinam moko, ki je nekorabna.

Ves reliefni sistem se razvija v ogromen "demokratski" graft.

Prešlo soboto se je v Chicagu vrnila velika demonstracija brezposelnih. Med napisi, ki so jih nosili, so bili tudi sledeči: "Mi hočemo sveže, ne pa 'balmirano' meso!"

Ko je šla deputacija brezposelnih v županovo pisarno, je izvedela, da ga ni doma. Odiel je v New York prisostvovati nogometni igri med kolegijem Notre Dame in armadno skupino.

"Kaj hočete več! Saj vas vlada živi!" Toda podpore so bile v novembra znižane, kajti volitve so minile.

Stotine policarjev je bilo na ulicah ob paradi demonstrantov in vsa druga policija je bila pripravljena za slučaj "incidentov".

Ako bi se oblast toliko brigala za poštenost v reliefu, kakor se v žikaniranju potrebnih brezposelnih, bi bilo veliko boljše za njeno bodočnost. Tako pa jo čaka ikandal, ki je v teh okoliščinah neizogiben.

Svobodna Nemčija

V Nemčiji je zdaj 51 koncentracijskih taborov, v katerih je okrog 41.000 političnih jetnikov. Nacijski teror ni še prav nič ponehal. V severni Nemčiji je bilo nedavno aretiranih več sto delavcev, največ v Hamburgu. Tajna policija jih je obdolžila pripadanja k zdaj nelegalni socialdemokratski stranki.

V Breslavi je bilo obsojenih zaradi veleizdaje 44 delavcev na 63 let zapora in trdega dela. Kakšen je njihov prestopke, ni povedano. Razprava proti njim se je vršila za zaprtimi vrati.

Ampak teror ima za posledico nasprotna teroristična dejanja. Mnogo policijskih in drugih nacijskih uradnikov je že bilo umorjenih. Oblast mrzlično preiskuje, toda storilcev v večini slučajev ne more izslediti.

"Gozdarska armada"

Preračunali so, da bodo znašali stroški armade gozdarjev (CCC) na podlagi načrta, kakor si ga je zamislili Roosevelt, \$312,000,000 na leto.

Važnost delavskega lista

Vzrok, da si ameriško ljudstvo ne more najti poti iz krize, je, ker čita liste, ki ga zavajajo in slepe.

Resnico o razmerah, o namenih kapitalističnih vlad in o sistemu sploh pišejo listi, ki so v boju proti uredbi kakršna je in predlagajo namesto nje nov gospodarski sistem, v katerem bo izkoriščanja in nesigurnosti za delavce konec.

Eden takih listov je Proletarec. V tej številki na prvi strani prinaša članek o intrigah kapitalističnih vlad, ki tirajo svet v novo vojno. Na isti strani je članek o dragi obravnavi proti špekulantom z ljudskimi prihranki in srečo, in o njihovi oprostivih. Poleg teh je v tej številki mnogo drugih prav tako zanimivih člankov, opisov, komentarjev in dopisov. Izbrano vzgojno in agitacijsko gradivo prinaša tudi na angleški strani. V vašo korist je, da Proletarca čitate in da mu pridobivate novih naročnikov.

VELIKANSKI GRAFT V UPRAVAH RELIFA

Senator Borah poudarja na shodih, da se dogajajo v uradih, ki upravljajo relief, čezdalje večje sleparije. Na stroške ljudske mizerije si polnijo žepke demokratski politiki, ki poleg tega uposljujejo v uradih reliefa tisoče nepotrebnih uslužbencev samo zato, ker so "demokrati" in ob volitvah agitirajo za "svojo" stranko.

V Chicagu so pred volitvami najeli v reliefni urad blizu tri tisoč klerkov, "investigatorjev" itd., katerih edina naloga je bila vleči plačo iz reliefne blagajne ter agitirati za demokratsko stranko. Po volitvah 6. novembra so jih okrog 2.500 odslavili. Vseh skupaj je bilo do volitev v čikaškem okraju 10.000 uradnikov in uradnic v službi za razdajanje reliefa.

Ker "politiki" rinejo v reliefni urad večinoma ljudi dvomljivih tipov, se goljufije množe. Čikaška Tribuna pravi, da so tudi "hudlumi na reliefu" in navaja slučaj enega, ki ima avto

in dovolj denarja za gasolin, veseljačenje in za revolverje ter municijo. Ko je s svojim avtom zadel v drugega in začel rentatičiti ter pretiti, sta k sreči za ogroženega prišla mimo dva policajca in ga rešila. "Hudlum" je imel v rokah revolver, policajca sta nato šla še v njegovo stanovanje in našla še dva revolverja in brez težave ugotovila, da imata opravka z "nevarnim človekom".

"Kdo je kriv, da taki lumparski tipi dobivajo relief?" vprašuje omenjeni list. Odgovor je, da vsi tisti, ki agitirajo za stranki graftarjev, torej pripada Tribuni njen delež odgovornosti.

Senator Borah dobiva dan na dan pisma z opisi korupcije v reliefni akciji, in proti Rooseveltovi administraciji s kongresno preiskavo. Ampak če pride do nje, bodo demokrati "preiskovali" samega sebe, odslavili nekaj graftarjev, oprali največje in pustili ostalim graftati dalje.

BUTLERJEVO "ODKRITJE" "WALL STRETT FAŠIZMA"

Denarja na razpolago za fašistični puč kot črepinji, pravi major-general. — "Branilci" ustave

Finančni Wall Street je zelo navdušen za ameriško ustavo — tako zelo, da bi bil pripravljen vreči predsednika Roosevelta in njegovo administracijo ter kongres siloma z vlade, torej "protiustavno", ko hitro bi postal načelur privatne svojine in profita resnično nevaren. Nekaj časa so se že bali, da se bo predsednik Roosevelt spozabil in bo res šel predaleč v svojem "socializmu". Wall Street je bil na straži in pripravljval fašistični puč. Vsaj tako zatrjuje major-general Smedley D. Butler.

Svoja odkritja je objavil v enem newyorškem dnevniku in ob enem jih ustmeno sporočil kongresni komisiji, ki preiskuje "aktivnosti prevratniških gibanj". Butler je navedel osebe, njihove izjave, vsote, ki jih imajo na razpolago, podkupovanja na konvencijah Ameriške legije, načrt za polastitev vlade s pomočjo privatne armade pol milijona mož, ki bi se rekrutirala iz Ameriške legije, in pa namen tega ustanka. On trdi, da so promoterji fašizma ponujali njemu vrhovno poveljstvo nad armado, katere še ni bilo, in na-

vedel je dva druga visoka častnika, ki sta prišla v upoštevanje, ker se on ni dal "kupiti".

Vsi obdolženci so Butlerjevo trditve ogročno zavrnili in jih nazvali za navadne izmišljotine. "To ni drugega kakor Butlerjeva iz trte izvita laž," je rekel eden.

Butler je pustolovec svoje sorte, v vojaških krogih zelo znan, jako "dinamičen in se rad umeša v vsako stvar. Nedvomno je v njegovem razkritju precej izmišljenega, toda kljub temu je dejstvo, da so se voditelji ameriških financ in industrije zelo resno ukvarjali ob vprašanju, kaj naj store, če bi začel predsednik Roosevelt v svoji administraciji gibanje za socializacijo. Naravno, da se bi poslužili, ako bi bilo za njihove koristi potrebno, fašističnega puča. Pa ni bilo potrebno, kajti kar sedanja administracija želi, je reformiranje kapitalizma v takem smislu, da se bi mu dala stabilnost in s tem sigurnejšo bodočnost. Ker ne bo mogla uspeti, je fašistična nevarnost v tej deželi zelo preteča stvar. V kritičnem momentu se lahko izcimi preko noči.

ZVIŠAVANJE DAVKOV

"Mi obljubujemo, ako bomo izvoljeni, znižanje davkov". Tako trdijo kandidati v politične urade pred volitvami. Po volitvah pa odobre prejšnje davke in iščejo kako bi naložili nove.

V Illinoisu je bila legislatura sklicana takoj po volitvah na izredno zasedanje. Governor Horner ji je predložil edino vprašanje na dnevnem redu: Davek. Pred dobrim letom je sprejela zakon, ki določa takozvani prodajni davek (sales

tax). V sledilovitega protesta je zbornica sprejela takrat ta zakon samo "začasno" in potekel je to jesen. Zdaj je spet odobren za "nedoločen čas". Ta davek, ki znaša milijone dolarjev na leto, je davek na potrebščine in zadene v resnici le ljudstvo, kajti bogatašem se nič ne pozna. Pravi ljudski zastopniki bi sicer obdavčili bogastva, namesto kruh in druga živila, ampak demokrati pač niso pravi ljudski zastopniki.

INSULL NI KRIV POLOMA, PAČ PA DEPRESIJA, PRAVI POROTA

Neumna vladna gonja in več sto tisoč dolarjev stroškov za v naprej znan izid obravnave

ZVEZNA vlada je potrošila par sto tisoč dolarjev ljudskega denarja, predno je ubeglega Samuela Insulla privedla nazaj v Zed. države in ga tirala pred federalno sodišče. Obtožila ga je, in ob enem šestnajst njegovih tovarišev, da so otciganili ljudstvo za 114 milijonov dolarjev in v ta namen izrabljali pošto, kar je kaznjivo. Obtoženci so si najeli vplivne advokate za svoje zagovornike. Njihov glavni pravnik je bil pred leti kandidat demokratske stranke za governerja Illinoisa.

V imenu zvezne vlade je vodil tožbo proti krivcem justični department, ki je poleg zveznega distriktnega pravdnika poslal na obravnavo njemu v pomoč kup drugih "pomožnih prosekutorjev". Najel je precejšnje število veščakov v knjigovodstvu, računarjen in drugih "ekspertov", ki so delali več mesecev v preiskovanju Insullova švindla. Ko je bila vlada na obravnavo "pripravljena", so izbrali porotnike in legalna farsa se je pričela. Trajala je osem tednov.

Končana je bila 24. novembra. Porotniki so bili poslani v svojo sobo, da odločijo o krivdi ali nekrivdi obtožencev. "Posvetovali" so se eno uro in se vrnili v sodno dvorano s sporočilom, da so obtoženci nekrivi.

Nihče, ki pozna sestavo ameriškega sodnega sistema in njegovo razredno ideologijo, ni pričakoval, da bodo obtoženci obsojeni. In tudi ako bi jih porota "spoznala krivim" in jih bi sodnik obsodil, ne bi bilo treba nikomur izmed njih nastopiti kazni. Kadar pride takim obtožencem na pomoč kardinal, kadar se zanje za kulisami potegnejo najvišji politiki, je pribito, da je obravnava le radi tega, ker ljudstvo ve, da je nekdo kriv sleparij, ki so se dogodile, pa je potrebno, da se mu dokaže nasprotno, namreč da so krivci v resnici žrtve, da jih vlada preganja kakor da bi bili zločinci, ne pa ugledni ljudje, in končno jih porota oprost. Tako je storila v slučaju multimilijonarja Mellona v Pennsylvaniji, Mitchella v New Yorku in v vsakem drugem, kadar je bilo "milijon dolarjev" na zatožni klopi. Amerikaneec pa je naučen respektirati "milijon dolarjev" bolj kot karkoli drugega na svetu.

Koliko vika in krika je bilo proti Insulli v časopisju! Ameriška vlada ga je s svojimi agenti lovila po Franciji, Grčiji, po morju in ga končno zagrabila v Turčiji. Toda čimbolj se je približeval datum obravnave, bolj je to časopisje spreminjalo ton "sovravnosti" in simpatijo do Insulla in drugih žrtve persekucij zvezne vlade. Vse to je bila preračunana igra. Ljudje, ki so izgubili v Insullovih delnicah, so bili razkačeni. Torej jih je bilo treba "potolažiti". Insulla bo zagrabil za vrat sam Uncle Sam in mu pokazal, kaj se to pravi, izrabljati ameriško pošto v goljufive namene! In tako so ogoljufane ljudi pomirili. To vzame par let. Začelo se je zelo zanimivo. Prizadeta Insullova družba pride v konkurz. Zvezni sodnik ji imenuje sodne upravitelje, in v ta namen izbere tudi Insulla, "ki ima skušnjo". Toda Insull je preveč zapleten, naj se torej prostovoljno umakne. To je storil, njegova družba pa mu je določila \$25.000 penzije na leto. Toda na dan prihajajo čezdalje hujše stvari. Če bi Insulla tedaj zagrabili, bi ga morali vsled silnega gnjeva med prevaranci obsoditi. Torej Insull, umakni se! Odiel je potihoma v Francijo in njegov brat v Kanado. Časopisje pa je poročalo, kakšen revež je zdaj Insull, vse do centa je izgubil! Ampak vseeno, vjeti ga je treba in pripeljati nazaj. Toda to vzame časa! Ubogi Insull, ki je vse izgubil, si je najel v Ameriki dragih advokatov, v Grčiji ladjo in advokate, pravne zastopnike v Franciji in sploh povsod, kjer jih je potreboval.

Tako je zvezna vlada torej izgubila svojo pravdo! Advokati na obeh straneh in razni "eksperti" so zaslužili kakega pol milijona dolarjev, ako ne celo več. Ves ta denar je bil izprežan iz ljudstva, kajti ljudstvo je edino, ki izgubi.

Taka je "justica" v kapitalistični državi. Obsoja le male sleparje in male tatove, delavske agitatorje in stavkarje. Kajti za slednje ne priča noben kardinal in nihče, ki je "ugleden" in vpliven politik.

Richberg vabi kapitaliste na sodelovanje z vlado

S pomikanjem administracije v Washingtonu "na levo" ne bo nič, ker je zašla že predaleč "na desno". To dokazuje tudi govornik Donald Richberga dne 22. nov. v Washingtonu. Richberg je eden najvažnejših funkcionarjev v NRA in član Rooseveltovega "možganskega trusa". Bil je dolgo na glasu za človeka z napol socialističnimi nazori in za zagovornika ljudskih koristi. On je eden predstavnikov sedanje administracije in kadar govori o gospodarskih problemih z ozirom na industrijo, izraža ne svoje osebne nazore, ampak stališče vlade.

V svojem govoru omenjena dne je med drugim dejal, da vladi ni za državni socializem, ampak za ohranitev ameriških "svobod in individualizma", in zato vlada upravičeno upa ter se zanaša, da bo privatni business v tej krizi zadostno zapodel svoj odgovornost in sodeloval z vlado, da se reši problem brezposelnosti. Kajti samo radi tega se vlada umešava s svojimi naredbami v privatno gospodarstvo kapitalizma. Ko te potrebe ne bo več, bo svojo kontrolo nad businessom radevolje umaknila.

PROLETAREC

Lišaj za izdatke Jugoslavanske Društva.
Izjava vsako sredo.
Izdava Jugoslavanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.
Glasilo Jugoslavanske Socialistične Zveze.
NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.
Vsi rekopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tedenskega tedna.

PROLETAREC
Published every Wednesday by the Yugoslav Workers' Publishing Co., Inc.
Established 1908.

Editor: Frank Zalta
Business Manager: Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:
United States, One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.—Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC
3639 W. 26th St., CHICAGO, ILL.
Telephone: Rockwell 2864.

Napačno oboževanje

V obravnavi proti Samuelu Insullu in njegovim tovarišem v Chicagu so zagovorniki poveljivali dejstvu, da so vsi ti obtoženci graditelji ameriških bogastev. Vsi so bili v mladosti nemanjci. Insull je pričel s službo klerka in se povzpela na vodstvo korporacij, katerih imovina je segala v dve milijardi dolarjev. Drugi, ki so bili z njim vred zatoženi izrabljajanja pošte v goljufive namene, so bili ravno tako pridni. Začeli so s službo pisarniškega pikola in se dokopali s svojo vztrajnostjo in sposobnostjo do visokih ravnateljskih mest ter bogastev. Ampak preklicana kriza jih je vrgla po vsem tem trudu na beraško palico (tako rečejo zato, da apelirajo na sentimente nekih porotnikov).

Oboževanje milijonarjev, ki so si nagrabili milijonska premoženja ne da bi sami kaj prispevali zraven, je maslo kapitalistične propagande. Zdrava pamet uči človeka, da so bili ti milijoni vzeti na en ali drug način iz žepov tistih, ki producirajo, torej so bili izprežani iz delavcev in farmerjev. Zdad pa naj jih delavci in farmerji še časte radi njihove "spretnosti".

Intrige z zvezami

Poljska, ki je bila ves čas od svoje ustanovitve zvesta zaveznica Francije, se je v dobrem letu zelo približala nemškemu prijateljstvu in ni izključeno, da bo prej ali slej med njo in Nemčijo sklenjena ne samo "nenapadna pogodba", ampak obrambna zveza. Poljski ne ugaja spriznanjenje Francije s Sovjetsko unijo, ki jo smatra za večjo opasnost obstoju svoje dežele, kakor pa Nemčijo. Odtujevanje Poljske Franciji in približevanje Nemčiji spravlja dosedanje ravnotežje evropskih držav iz "ravnotežja". To povečava vojno nevarnost. Državniki potujejo iz enega glavnega mesta v drugega in mešetarijo za — zveze. Vsa Evropa je v diplomaciji pravi orientalski semenj, na katerem delajo mešetarji, kupci in prodajalci nedolžne pošastne obzore, v resnici pa pod krinko lepih besed spletkarijo in se mučijo, kako bi ukaniili drug drugega.

Zelo slaba investicija

Demokratski nedobrohotno omenjajo, da je republikanska stranka v prošli volilni kampanji potrošila najmanj pet milijonov dolarjev. Praviyo: Ves ta denar je zalegel kot da bi bil vržen v vodo. Republikanci obratno trdijo, da so demokratski zmagali zato, ker igrajo Miklavža z ljudskim denarjem, ljudje pa so kakor otroci, kateri mislijo, da to, kar jim prinese Miklavž, nikogar nič ne stane. Demokratom očitajo, da so v kampanji potrošili od štiri do pet milijonov dolarjev, vrh tega pa so morali delati zanje zvezni, državni in mestni usluženci, katerih armada je pod new dealom silovito narasla. Celo uradniki, ki upravljajo relief, so bili pogonani v agitacijo in izrabljali ljudsko mizerijo za "politiko" demokratske stranke.

Republikancem se investicija torej ni izplačala. Demokratski politiki pa dobe v zadnjo kampanjo vložen denar povrnjen s stoterimi obresti. Kajti žetev mandatov je bila skoro popolnoma njihova.

Telesni sužnji

Poleg neštetihi milijonov mezdnihi sužnjev je na svetu še kakih 6.000.000 ljudi, ki so sužnji v starodavnem pomenu besede, to je posest gospodarjev prav tako kakor krave ali kokoši. Največ jih je v Etiopiji, v Liberiji, v oddaljenih krajih Kitajske in v mohamedanskih deželah izven Turčije. Vse te dežele so telesno sužnost postavno zavrgle, kakor so Zed. države po vojni zavrgle alkoholne pijače. Kar pomeni, da je postava eno, in praksa ter dejstvo nekaj nasprotnega.

Med temnopoltnimi rodovi v južni in centralni Afriki še vedno love krepke mlade zamorce in zamorke, ki jih "tuhotapeci" prodajajo trgovcem s sužnji, in ti jih potem odvažajo v Abesinijo, bogatim glavarjem rodov v Aziji in največ še v mohamedanske dežele.

GLASOVANJE V KLUBIH J. S. Z. O SPREMENBAH V PRAVILIH

Tajništvo JSZ je te dni razposlalo klubom glasovnice s spremembami in dodatki k pravilom. V Proletarcu so bili priobčeni dvakrat, da se je lahko vsak član seznanil s predlogi.

Predlogov oziroma sprememb je sedemnajst. Vsak član JSZ lahko vzame glasovnico domov, jo prečita, glasuje in nato vrne tajniku. Na tajnike klubov pa apeliramo, da razdele glasovnice vsem članom. Ako jih ni na sejo, pošljite jim jih po pošti.

Potrebno je, da se člani in članice poglube v te predloge in da tudi glasujejo o njih. Rezultat o glasovanju morajo poslati tajniki klubov glavnemu uradu JSZ najkasneje 18. januarja 1935.

Poleg tega je zdaj v klubu splošno glasovanje o kandidatih v odbore JSZ. Končano bo 22. decembra. Tudi v tem slučaju naj tajniki klubov skrbno, da dobe glasovnice vsi člani in se tudi udeležijo glasovanja.

Mussolini se zavzel za obtoženo Ogrsko

(Nadaljevanje s 1. strani.)

ske ustvariti močno katoliško monarhijo s Habsburžani na čelu. Nekaj mesecev pred atentatom v Merseju je govoril na dunajski konferenci hrvatskih separatistov kardinal Innitzer in jim zagotavljal svoje simpatije. Poleg njega je pozdravilo zborovalce tudi par predstavnikov klerikalnega režima v Avstriji. Ampak iz taktičnih razlogov, ki jih omenjamo prej, Jugoslavija tudi Avstrije ni obtožila.

Toda poteza jugoslovanske vlade ni učinkovala tako kot je pričakovala. Njen zamah je odbil — Mussolini. Kajti Italija je takoj ko je Jugoslavija obtožila Ogrsko in zahtevala preiskavo, odgovorila, da zahtevo vlade v Beogradu podpira, pod pogojem, da se preiskava razširi na vse teroristične slučaje poslednjih let, oziroma po vojni.

Kako se more Jugoslavija zgražati nad Ogrsko zaradi tega atentata, vprašuje italijansko časopisje. Mar ni srbska vlada podpirala in bodrila srbske teroriste v svojem boju proti habsburški Avstriji in s tem povzročila atentat v Sarajevu, ki je zaneli svetovno vojno? Gavrilu Princip je v Jugoslaviji smatran za junaka in vlada celo neguje to gibanje, dasi je bil prav tako atentator, kakor tisti, ki je ubil kralja Aleksandra, očeta listi v Italiji. In dalje, mar ni jugoslovanska vlada dala zavetje avstrijskim nacijem, ki so ubili kanclerja Dollfusa? Kako se more Jugoslavija zgražati nad tabori hrvatskih separatistov na Ogrskem in v Italiji, ko vendar ve, da ima v svojih mejah velik tabor avstrijskih nacijev, ki hočejo uničiti samostojnost Avstrije?

In Francija — mar ni tolerirala v svojih mejah italijanskih socialistov in komunistov, ki so intrigirali proti režimu v Rimu in pošiljali atentatorje v Italijo, da bi ubili Mussolinija? Atentator, ki je streljal na italijanskega prestolonaslednika, ko se je prišel ženiti v Belgijo, je že na prostem v Franciji, se zgraža Mussolinijev tisk.

In če se že hoče preiskavati,

naj se tudi dožene, kdo je inspiriral atentat na albanskega kralja Zoga, predlaga Italija, čeprav se ni posrečil.

Tako je Mussolini opozoril Beograd in Pariz, da Ogrska ni edina "črna ovca". Vse vlade več ali manj dopuščajo v svojih deželah gibanja proti drugim vladam. Češka n. pr. je dala zavetje nemškim in avstrijskim socialistom, ki izdajajo časopise in letake ter jih vtihotapljaajo v Nemčijo in v Avstrijo za svojih revolucionarnih bojih za strmoglavljenje njenih vlad. Nemčija je oborožila čete avstrijskih nacijev, ki so imele namen udreti v Avstrijo in jo osvoboditi za združenje s tretjim rajhom. Te čete je nemška vlada razorožila šele po tragičnem umoru kanclerja Dollfusa, pri katerem ni brez krivde, pravi Italija.

Jugoslovansko časopisje odgovarja italijanskemu, da goji dvojno moralo. Pred enajstimi leti so banditi v Grčiji ubili enega italijanskega generala in štiri druge italijanske častnike. Mussolini je vsled tega poslal v Grčijo svoje vojne ladje, ki so "za kazen" bombardirale grško mesto Krf, dasi ni bila grška vlada tistega umora prav nič kriva, dočim združuje Italija tri tabore hrvatskih "ustashev" in njihovega načelnika dr. Pavličica, ki je pravi morilec Aleksandra, trdi časopisje v Beogradu.

Tako je jugoslovanska obtožnica nenamena opozorila le no svetovno javnost, kako moralno koruptne so razne vlade in kakšnih spletk se poslužujejo v zasledovanju svojih ciljev. Vse so si enake. Vladi v Pešti in Rimu pomagati razglasi trditve, da ni jugoslovanska vlada prav nič boljša, pač pa celo slabša kakor druge.

Te intrige ostanajo ne glede na morebitno ligo preiskavo in vlade bodo v naprej gojile razna gibanja proti drugim vladam, ker je to pač v naturi kapitalizma in imperialistične politike. Šele kadar postane svet socialistično društvo narodov, izginejo vzroki za imperialistične spletke in vojne.

NAŠ AGITACIJSKI MESEC V CHICAGU

Prošla konferenca JSZ v Waukeganu je sklenila, da se naj v njenem okrožju organizira takozvane agitacijske tedne. Zastopniki klubov JSZ v Chicagu so sklep konference sprejeli na znanje in določili, da bo december naš AGITACIJSKI MESEC. Tu in tam nam očitajo, da nismo zadosti aktivni, da bi Proletarac imel lahko v Chicagu, Ciceru, Berwynu in v So. Chicagu veliko več naročnikov in naši klubi več članov. Kar smo zamudili, bomo skušali nadomestiti v decembru.

Organizator te kampanje v Chicagu je Charles Pogorelec. Sodelujejo v odboru z njim tajniki in organizatorji klubov, v kampanjo pa so pozvani vsi člani ter članice in somišljeniki, kajti le ako se odzovejo oni, bo uspeh zagotovljen. Vsakdo, ki bo vprašan, in bo sprejel delo, in vsakdo, ki se priklasi, mu bo ta odbor določil nalogo, njihova imena in rezultat njihovega dela pa bo priobčen v Proletarcu.

Naloga, za katere se naj mobilizira v decembru vse naše članstvo v Chicagu in okolici, so:

1. Razpečevanje Ameriškega družinskega kole-darja letnik 1935.
2. Pridobivanje novih naročnikov Proletarcu in iztirjavanje poteklih naročnin.
3. Agitacija za pomnožitev članstva naših klubov.
4. Zbiranje prispevkov v agitacijski fond JSZ in Proletarca.
5. Širjenje socialističnih brošur in knjig.

Ako se lotimo tega dela vsi, in stori vsak sodrug in vsaka sodružica, v enem ali drugem oziru kolikor more, bo uspeh velik in nam vsem v ponos!

ERNST TOLLER—IV. VUK:

SVATBA V MAROKU

Šestnajstletni ženin in enajstletna nevesta.

Znameniti nemški pisatelj, Ernst Toller, ki je bil glavni govornik na dvobrovnem kongresu "Penklubov" 28. IV. 1933, mož odločnosti in resnične književnosti, knjige katerega so, dasi seigane na nacional-socialistični grnadi v Berlinu, poznane vsem in so vkaljene v ognju lažnjive civilizacije in kulture, ostale dragoceneje, kakor so bile, ni samo lirski pesnik, pisatelj in dramatik, nego tatotako priznan kot dober potopisec. Lani je Ernst Toller potoval po Afriki in napisal celo vrsto znamenitih opisov dežele, ljudi in običajev.

Tu sem prevel enega iz njegovih potopisov iz Maroka. IV. VUK.

Hamid Ben Hadži je stopil v leta, ko človeka samotarenje utrdi in si kupuje ženo. Šestnajstleten dečko se je zglasil pri svoji materi in jo zaprosil, naj mu poišče med tetuanskiimi lepoticami dekle, ki mu bo žena. Njene oči naj bodo bolj črne kot so polnočne sence, njena koža duhteča kakor ambra in rože, a njeno telo jedro in oblo.

Mati se je posvetovala s svojo sestro, sestra z možem, mož z očetom. Oče je poznal nekega čevljarja Muhameda Ben Salima v Sakiji el Fokiji, pridnega delavca, ki čita Koran, ki vsako jutro moli v džamiji, a ga še ni nikdo pijanega videl. Njegova hči, enajstletna Fatma, bi bila ženska, kakršno hoče Hamid.

Drugi dan nato je obiskala Hamidova mati Fatimino mater. Pili sta čaj in jedli sladkarije, si pripovedovali novice, čudili se novi uri — šest jih je vse viselo na stenah, a vse so šle slabo. Ali imeti mnogo ur, je v Maroku znak dobrega okusa in smisla za odličnost.

Med razgovorom je Hamidova neopazno ogledovala mlado Fatimo, ki je mirno sedela na blazini. Ni napake na nji. Oči so ji črne, bolj kot polnočne sence, koža diši kot ambra in rože, a telo je jedro in oblo. Huriske v raju ji niso enake.

Ko je preteklo nekoliko dni, je Hamidov oče vprašal čevljarja, koliko zahteva za svojo hčer.

Dvestodvajset durov je zahteval za njo. Ali po kratkem trganju se je zadovoljil z dve sto durov. Zenitovanska pogodba je bila podpisana.

V pogodbi so bile poleg prodajne cene navedene vse obleke in srajce, vsi čevljički, ves nakit, ki ga bo prinesla Fatma v zakon ker, v slučaju, če bi se zgodilo, da bi se Hamid nasitil Fatme in jo odgnal, ji bi moral vrniti vse, kar je njeno. A če bi se v poročni noči pokazalo — naj nas Alah obvaruje tega — v sramoto roditeljem, da mlada nevesta ni čista od greha, jo sme izgnati in še dobi odškodnino, katere višina je bila v pogodbi točno označena.

Oba očeta sta odšla h kadiji, ki je pogodbo potrdil. Zaklali so vola, da se je zaročka proslavila, a Hamid je poklonil svoji nevesti, njeni materi in vsem sestram srajce in robce iz bele volne, njenemu očetu, bratom in vsem sorodnikom lepe rumene copate.

Na svatbo sem bil tudi jaz pozvan. Zbrani so bili vsi prijatelji hiše. Sedimo na preprogah v sobi, katero so Hamidovi starši pripravili za mladi par. Na poročni postelji so ležale visoko naložene blazince. Godci so igrali z gosli z eno struno in bobnali v lesene gonge. Pri tem so peli sure iz orana in stare arabske ljubezenske pesmi.

Pijemo čaj in jemo sladkarije.

Ženin, dečko, ki mu še ustnica ne izpušča brk, hodi od gošta do gošta, a oni ga sprašujejo, če je srečen. Mora biti srečen. Izposodil si je mnogo durov, da proslavi ta praznik, kakor ga praznuje sam kalif. Iznad dvorišča, zaprtega od vseh strani s hišami, postaja modro-črnikašto marokansko nebo vse mračnejše. Velike in svečane južne zvezde bleste v topli novemberski noči. Na strehi, druga poleg druge, čepo ženske kakor čudne bele ptice, pa cvrčijo in se smejejo tiho, kakor grlice, a vroče črne demantne oči bliščijo skozi feredžo, ki z belimi trakovi ovija obraz.

Doli, na dvorišču se zbirajo pobožni ljudje iz sekte Qisana in začnejo plesati. "Alah il Alah!" ponavljajo neprestano v zboru podobnem na govor.

Noge so čvrsto uprte v tla, a od kolena dalje se zvija telo naprej, na levo, na desno, kroži v obliki osmice; vedno hitrejši je tempo, vedno besnejše se pleše. Strežnice, ki so se zbrale v gručah pri kuhinjskih vratih, živčgajo trilere in navdušeno spremljajo ritmičen ples ljudi, ki vsi zasopli stokajo. Sedaj se loči ena iz skupine, skoči v sredino in furiozno obrača telo, dokler se ne zgrudi. Razburljivo vpliva ta ples. Udje se ne iztegujejo, vsaki gib samo povečuje krče. Posamezni se brišejo, ubijajo svoj jaz kakor v neki vrsti transa, oblikujejo eno edino skupino, ki pod bičem — in to je tisto čudno, tisto preteče — uboga ukaže svečenicove, ki jih podaja na magičen način. Zakaj svečenic samo tiho udarja v dlani in tako vodi te matematične figure. Ta magičen vihar, če bi se naperil na neprijatelja, bi s slepo silo naravne stihije zrušil vse, kar bi mu stalo na potu.

Naenkrat, na znamenje svečenicov, preneha ples in ljudje se vzdramijo. Nemo in utrujeno sedajo za svatbeno mizo.

Strežniki prinašajo cele ovne, pečene na ražnju, riž in kuskus ter potice; nalivajo v čaše čaj, ki je zalit s svežim listjem od nane.

Mladi prijatelji primejo ženina in on sede med nje.

"Hamid Ben Hadži je naš sultan," vzklikajo, "a mi smo njegovi veziri!"

Hamid se razburjen smehlja.

Tedaj javlja eden izmed strežnikov, da so prišli godci, ki naj gredo po nevesto. Vsi gostje vstanejo. Štirje vzamejo na ramena kovčeg za nevesto.

Čez kovčeg so položene preproge; a v kovčegu sedi mladi fantič. Prižgejo se visoke in debele sveče, ki jih nosijo kakor baklje.

Z godbo na čelu gre povorka po tihih, mračnih ulicah Tatua-na, obokanih s tisočimi oboki, k nevestini hiši.

Samo ženin je ostal. V sosednji hiši ga oblačijo v belo židano obleko.

Dosedaj je nevesta pri svojih starših proslavljala poročno noč. Gosti so samo ženske; noben tujec ne sme stopiti v hišo. Okopali so jo v dišeči vodi, odstranili vse lase s telesa, noge in roke pobarvali s henom in jo oblekli v dragoceno obleko.

Buena, enolična godba naše povorke javlja, da je čas ločitve blizu. Vrata nevestine hiše se odpro. Nevesta, starši in gostje odidejo v sobe. Dvorišče se izprazni.

Nasa povorka stoji pred hišo. Godba sedaj molči. Nosilci vstopijo na sredo dvorišča. Fantek stopi iz njega. Nosilci se vrnejo na ulico.

Odprejo se vrata sobe. Nevesta se posavlja od očeta in matere, oba jo peljeta k nizkem in ozkemu kovčegu. Položita ji v roke kruh, v katerega je zamesen eden duro. Zenske se hitro vračajo iz sobe, oče gre h dvoriščnim vratom, jih odpro, pokliče nosače. Nosači vstopijo, dvignejo mali kovčeg zopet na ramena, godba zopet zaigra in povorka krene k ženinovi hiši.

(Dalje prihodnjic.)

Za edinstvo v socialistični stranki

Odbor socialistične stranke v državi New York je izdal proglas, v katerem apelira na obe struji v sedanjem frakcijskem boju na pomirjenje in za izravnavo diferenc. Izjavlja, da če se bo boj nadaljeval, bo trpele posledice socialistično in delavsko gibanje v obče. Odbor, ki je proglas podpisal, pripada takozvani "stari gardi" socialistične stranke.

KOMENTARJI

"Za zaščito države".

Scayndla Vulka v Berlinu je mati sedmih otrok. Njen mož je že dolgo brezposeln. Ker je Zid, ga ne marajo nikamor. Otroke in njega je Scayndla preživljala s šivanjem oblek in s prodajanjem blaga za obleke. Dne 23. novembra pa je bila ta žena obsojena na tri mesece "strogega zapora". Čemu?

Dogodilo se je takole: Prišla je s svojim blagom v neko pekarijo in ga ponujala gosposinjij v nakup. Rekla ji je med drugim: "Kupite, frau, kajti ne bo dolgo, ko bo v Nemčiji vse blago izdelano iz papirja, zraven pa bodo oddane naredbe, kaj in koljiko smete kupiti."

Ena izmed žensk, ki jo je slišala, je hitela v nacijski urad ter Scayndlo denuncirala. Poiskali so jo in aretirali. Njen zagovornik jo je branil, češ, nekateri ljudje jo sovražijo, ker je poljska Zidinja, pa so se maščevali nad njo. Ampak sodnik se ni pustil omeščati. "Take opazke, ki jih je napravila ona, so nevarne tretjemu rajhu. Tri mesece zapora!" Njena družina je zdaj še bolj v bedi, Mati bo vsled kazni najbrž uničena za vse življenje. Ampak kaj zato! Saj se gre edino le za zaščito države.

"Zaščita države!" Kako zelo se diktatorske vlade poslužujejo te lažnjive fraze. Sebe čitijo, svojo kliko, ne pa državo! Kajti če se smatra, da je država ljudstvo, je vendar očividno, da je delo teh vlad proti ljudskim koristim.

Koliko je komunistov?

Urednik čikaške Tribune pravi, da nič koliko, ako bi sodili po nemiru, ki ga sejejo, in vpitju, ki ga povzročajo. A na volilne dneve jih ni. In sklepa, da jih bodisi sploh ni, razen nekaj kričavev, ki se uveljavljajo z vpitjem daleč nad proporcijnostjo svojega števila, če pa je komunistov res cele množice, tedaj na volilne dneve glasujejo tako, kakor ogromna večina drugega ljudstva, namreč demokratsko in republikansko.

Za primero navaja editorial v Tribuni Milwaukee, kjer so komunisti še posebno glasni. Prirejajo demonstracije, preplavljajo mesto z letaki in iščejo spopadov s policijo in človek dobi vtis, da je tu cel plaz komunistov. Toda na volilni dan 6. novembra so dobili komaj par sto glasov! Editorial nato vprašuje, čemu se v časopisju tem par sto ljudem posveča toliko pozornosti in čemu je policija proti njim toliko obzirna?

Editorial v Tribuni je namenoma ali nena-menoma temeljno dejstvo pri tem prezrl. Najvažnejša naloga komunistov v Milwaukeeju je namreč "razkrinkavati" župana Hoana ter druge socialiste v uradih in ob enem med delavstvom oznanjati, kako zanič je socialistična stranka. Njihovo glasilo Daily Worker izide včas posebno urejeno za milwauški okraj. Hoan je in v Hoan je ono. Kakšni lumpi so socialistični voditelji! — Delavci, obrnite se proč od njih, ker vas izdajajo in prodajajo! Vsako tako "milwauško" izdajo svojega glasila razpečevajo komunisti v Milwaukeeju pred dvoranami, kjer se vrše socialistični shodi, pred delavnicami in pa ulicah. Napadne letake proti socialistom dele stalno. Mar naj take "komuniste" kapitalistični tisk v Milwaukeeju ignorira? Čemu, ko pa je njihovo početje v korist kapitalističnim interesom!

Vse za svobodo in pravico.

"Father" Coughlin si je letos ustanovil svojo posebno unijo za socialno pravičnost. Nekaj drugih demokratov, med njimi praktični katoličan Al Smith, pa so že prej ustanovili Liberty League. Smithova liga je za svobodno izkoriščanje, zato nasprotuje vsem zakonom ki ga omejujejo, ker niso v skladu z "ameriškimimi tradicijami" in so nevarne ameriški svobode ter ustavi! Na čelu te lige so trije ali štirje vodilni demokratski politiki in par republikanskih, zato pravi, da je "nestrankarska".

Tudi Coughlinova unija je "nestrankarska" in nad strankami. Ta pravi, da se bori za svobodo malega človeka in proti socialnim krivicam. Nekaj časa je Coughlin samo hvalil Roosevelta in njegovo politiko. Ker je pretkan politik, in ker ve, da bo Rooseveltova zvezda vsled neizpolnjenih obljub začela zatonejvati, si hoče ohraniti oboževalce in pristaje s strategičnim umikom iz demokratske stranke in se ob enem izdajati za boljšega demokrata, kakor je kdorkoli drugi v demokratski stranki. Ljudstvo pa je naivno, ga obožuje in uživa njegove "radikalne" govore. Ne razume, da je Coughlin v kapitalistični politiki le ventil za izpuščanje pare.

Peroxide in ariji.

Ministrski svetnik dr. Staehle je dejal na zboru nemških učiteljev, da si v Nemčiji nič koliko žensk moči lase s peroxidom, da postanejo "blondinke". S to barvo las bi pokazale, da so čistokrvne arijke. Pa jim ne bo pomagalo, je zapretel. Ker pa je bilo med učiteljicami tudi precej brunetk, jih je rešil zadrege z izjavo, da je v marsikateri ženski s temnimi lasmi plemenito srce in heroična duša.

Kaj bo s celibatom?

Država Yucatan v Mehiki je odredila, da smejo v bodoče opravljati službo duhovnikov samo taki, ki so bili rojeni v Mehiki in ki so oženjeni. Ta odredba se tiče duhovnikov vseh ver.

E. ZOLA:

RIM

Poslovenil E.T.BIN KRISTAN

(Nadaljevanje.)

Uničen je Pierre le molčal; zares je čutil, da so se njegovi argumenti drug za drugim razbijali kakor ob gluhi, slepi, neprodorni skali. Nič bi ne koristilo, bilo bi, kakor da se roga sam sebi, če bi se zaganjal vanjo. Čemu, ko ne udre nič vanjo? Le ena misel mu je ostala; pršenec se je vprašal, kako je mogoče, da si mož tolike inteligentnosti, tolike častihlepnosti ni napravil jasnejšega in točnejšega pojma o modernem svetu. Očividno je bil o vsem poučen, je pazil na vse, je imel neizmerni zemljevid krščanstva z njegovimi potrebami, upi, dejanji v glavi, in sredi komplicirane zmede diplomatskih bojev mu je pogled ostal jasen in bister. Pa vendar take velikanske vrzeli! Drugače ni moglo biti, kakor da je vedel o svetu le to, kar je videl v kratki dobi svoje nunciature v Bruslju. Potem je postal škof v Perugiji, kjer se je bil vmešaval le v življenje mlade, komaj porojene Italije, in zdaj je že osemnajst let zaprt v svojem Vatikanu, ločen od drugih ljudi, pa občuje z narodi le s posredovanjem svoje okolice, ki je pogostoma neinteligentna, lažniva in nezvesta. Razumetega je italijanski duhovnik, papež, praznovoren, despotičen, uklenjen od tradicije, podvržen vplivom pasme in okolice, denarnim in političnim potrebam — ne glede na svoj velikanski ponos, na prepričanje, da je Bog, ki ga morajo ljudje slušati, da je edina zakonita in razumna oblast na zemlji.

"In Vaš zločin, moj sin," je nadaljeval Lev XIII., "je ta, da ste se drznili zahtevati novo vero. To je brezbožno, blasfemično, svetokrunstvo. Vera je le ena — naša sveta rimokatoliško apostolska. Izven nje ne more biti nič drugega kakor noč in pogubljenje. . . Dobro razumem, da hočete baje povzročiti povratek h krščanstvu. Toda pregrešni, prokleti protestantovski krivi nauk tudi ni imel druge priznanje dogem, brezpogojno spoštovanje tradicij, se strmoglavi v najstrašnejše prepače. Oh razkol, razkol! Moj sin, to je zločin, za katerega ni odpustanja, to je umor resničnega Boga, nečista žival izkušnje, naščuvana od pekla za pogubo vernikov. Če bi obsegala Vaša knjiga le besedi "nova vera", bi jo bilo treba uničiti, sežgati kakor smrten strup za duše."

Še dolgo je govoril tako. Pierre pa je mislil na to, kar mu je bil don Vigilio pripovedoval o jezuitih, ki so v temi, v Vatikanu kakor povsod vsega mogočnega in ki neomejeno vladajo cerkev. Torej je res, da je ta državniški papež z večno budnim oportunistom, ki misli, da je ves prešinj z nauki sv. Tomaža, sam nevedoma njihov, vdano orodje v njihovih spretnih socialno osvetovalnih rokah? Tudi on se pogaja s stoletjem, prihaja svetu nasproti, se mu laška, da bi ga pridobil. Še nikoli ni Pierre tako okrutno globoko občutil, da je cerkev poslej prisiljena vladati s popuščanjem in z zvižčajnostjo. Zdal se je samu in odprlo za francoskega duhovnika začetkom tako težko razumevanje tega rimskega duhovništva, te cerkvene vlade, ki jo predstavlja papež s svojimi kardinali, s svojimi prelati.

Zdal se je Pierre sramoval svojih solz. Oh, njegovi ubogi žveci! Oh, ta slabost občutljivca, fantasta! Tako se je sramoval, kakor da je tukaj pokazal nagoto svoje duše. Veliki Bog, in kako brezkoristno je bilo to!

Toda Lev XIII. je govoril s svojim tolstim, neizčrpanim glasom, govoril in govoril, in Pierre je slišal, ko je dejal:

"Zakaj ste napisali tisto od hudobnega duha omadeževano mesto o Lurdu? Lurd, moj sin, je izkazal veri velike usluge. Večkrat sem izrazil ljudem, ki so mi pripovedovali o ginljivih, skoraj vsak dan se ponavljajočih čudežih jame, svojo živo željo, da bi najstrožja znanost dognala in potrdila te čudeže. Ali izza vsega, kar sem čital, se mi zdi, da ne morejo dandanes niti zlomiselni ljudje več dvomiti, zakaj oni čudeži so zdaj tudi znanstveno za vse čase neoporečno dokazani. . . Znanost, moj sin, mora biti božja dekla. Zoper Boga ne premore ničesar in le z Bogom doseže lahko resnico. Prišel bo dan, ko bodo spoznali, da so vse rešitve, ki so jih baje res našli in ki navidezno razdirajo dogme, napačne; zakaj resnica božja bo zmagala, ko se izpolni čas. Saj so to povsem enostavne gotovosti, ki jih poznajo že mali otroci in ki bi zadostovale za mir in blaginjo ljudi, če bi se le zadovoljili z njimi. . . In prepričani bodite, moj sin, da vera ni nerazdružljiva z razumom. Nimamo li svetega Tomaža, ki je vse videl naprej, vse razložil, vse uredil? Vašo vero je omajal na-

skok raziskujočega duha; seznanili ste se z vznemiranjem, s plašili, ki naj jih nebesa prihranijo duhovnikom te staroverne dežele, temu s krvjo nešteti mučenikov poškropljeno Rimu. Toda mi se ne bojimo duha raziskovanja; le učite se dalje, čitajte temeljito svetega Tomaža, in vaša vera se vrne krepkejša, odločnejša, zmagoslavna."

Pierre je poslušal vse te reči zmeden, kakor da su mu padali kosi neba na glavo. O Bog resnice! Lurški čudeži so znanstveno dokazani, znanost je dekla božja, vera je zdravljiva z razumom, sveti Tomaž zadostuje za gotovost stoletja! O Bog, kako bi odgovarjal? Čemu bi odgovarjal?

"To je najpregrešnejša, najnevarnejša knjiga, kar jih je," je Lev XIII. zaključil. "Ze sam njen naslov Novi Rim je sam po sebi laž in strup. Tembolj je ta knjiga vredna prokletstva, čimbolj zapeljuje s svojim slogom, čim več obsega pokvarjenosti plemenitih utvar — z eno besedo, to je knjiga, ki jo mora duhovnik, če jo je sestavil v uri zmote, sežgati z ono roko, ki je spisala te krive, pohujšljive liste."

Pierre se je nenadoma vzravnal in je stal pokonci. V neizmerni tišini, ki se je razlila po tej izumrli, slabo razsvetljeni sobi, ni bilo ničesar, le zunaj, pred okni je bil Rim, nočni, s sencami preplavljeni, ogromni, črni, samo z zvezdnim prahom posuti Rim.

"Res je," je hotel zaklicati, "izgubil sem bil vero, toda mislim sem, da se mi vrača v usmiljenju, katero mi je beda sveta polagala v srce. Vi ste bili moje zadnje upanje, pričakovani odrešenik. Sedaj so tudi to le sanje. Vi ne morete prinašati miru ljudem na predvečer strašne bratomorne vojne, ki se pripravlja. Vi ne morete zapustiti prestola in iti z malimi, z reveži po deželi, da bi dopolnili delo bratstva. Dobro torej, vse je pri kraju, konec je Vašega Vatikana, konec Vašega Svetega očeta. Vse se podira pod naskokom vstajajočega ljudstva in rastoče znanosti. Vas ni več, ničesar ni tukaj več razun razvalin."

Toda teh besed ni izrekel. Poklonil se je in dejal:

Sveti oče, pokoravam se in zametujem svoje delo."

Glas mu je drhtel od grenke zoprnosti; razkrijene roke so napravile brezmočno kretajo, kakor da izpušča dušo. Kakšna strašna ironija! Ta knjiga, ki je bil prisegel, da je nikdar ne prekleče, za katere zmago se je tako strastno bojeval — zdaj jo naenkrat zatajuje, uničuje sam, ne da bi se mu zdelo kaznjiva, temveč ker je spoznal, da je brez pomena, utvara, kakor želja zaljubljenega, kakor pesnikove sanje. Oj da, čemu vztrajati v iluziji nemogočega prebujenja, ko se je bil tako motil, ko je sanjal, ko ni našel tukaj ne Boga, ne onega duhovnika, po katerem je hrepenel zaradi sreče človeštva! Bolje je, da vrže svojo knjigo kar na tla kakor izsušen list, bolje, da jo zataji kakor mrtev, nepotreben in nezmi-seln ud.

Lev XIII., ki je bil od nagle zmage nekoliko presenečen, je nalahno vzkliknil od zadostjenja.

"To je zelo lepo, zelo lepo, moj sin! Izrekli ste edino modre besede, ki se Vam spodobijo kot duhovniku."

"Sicer pa, moj sin, nisem pričakoval nič drugega od Vašega izrednega duha. Večjega užitka ni, kakor spoznati svoje napake, pa se pokoriti in podvreči."

Z nekakšno zaupljivo kretajo je zopet prijel za kozarec s sirupom in je še enkrat pomešal z dolgo žličico, preden je izpil zadnji požirek. Pierre je zapazil, da je bil zopet videti tako strk kakor začetkom in kakor da je padel z višine svojega veličanstva; podoben je bil prav staremu malomeščanu, ki pije v samotni svoji sladkorno vodo, preden gre spat. Postava, ki se je bila povečavala in je žarela, kakor na cenitu vzhajajoča zvezda, je zašla na horizontu, tik ob tleh, zopet v svojo človeško vsakdanost. S svojim tenkim vratom, ki je bil podoben vratu malega bolnega ptiča, s svojo starčevsko nelepoto je bil zopet videti bolan, betežen. Ta nelepota je oteževala izdelovanje njegovih portretov, bodisi na slikah ali fotografijah, bodisi v zlatih kolajnah ali marmornih poprsjih; zakaj pravil je, da se ne sme portretirati Papa Pecci, temveč Lev XIII., veliki papež, čigar slika bi morala potomcem ostati sijajna. In Pierre je zopet zmotil na papeževih kolenih obležali robec in nesnažni, s tobakom zamazani talar, katerega trenotek ni bil več videl. Ničesar drugega ni več util, le ginjen je bil in smilila se mu je ta visoka, čista, bela starost, le globoko je občudoval trdovratno življensko silo, ki se je bila umaknila v črne oči, obhajalo ga je spoštovanje delavca do velikih, od tako mnogoštevilnih misli in dejanj prekipevajočih možganov z njih neizmernimi načrti.

Avdijenca je bila pri kraju; globoko se je poklonil.

(Dalje prihodnjic)

STAVKOVNI BOJI SE NISO PONEHALI

Slika prikazuje prizor iz stavke delavcev Warren Piece Dye Works v North Bergenu, N. J. Kakor povsod, čudež, kako more ameriško delavstvo kar naprej glasovati za stranki, ki mu uslugo povračata z batinaми, zati-ranjem, solzavkami in težkim izkoriščanjem.

Starogorski:

KAKO DELUJEJO NAŠI SODRUGI ZA POKRET V STAREM KRAJU

Mimobežne beleške iz izleta rdečih kovinarjev

V tem drugem poročilu opisuje socialistični žurnalist Starogorski pod naslovom "To smo mi" izlet socialistično organiziranih kovinarjev iz Ljubljane na Jesenice. V prihodnji številki objavimo njegov opis koncerta delavskih pevskih zborov v Zalogu pri Ljubljani.

"Gotovo! . . . Odhod!" — Beseda je bila izrečena pri lokomotivi, vrata vagonov so se zaprla, v lokomotivi je tiho začelo, začumelo in para je sunila bat, da so se zganila kolesa, zavrtela in vlak, posebni — izletniški vlak moščanskih in ljubljanskih kovinarjev je spolzel po progi, pljunil iz dimnika lokomotive debeli dim, zasopel razigrano kakor žrebe in paši in leteli smo po gorenski progi proti Jesenicam.

Zelenje je bilo na vagonih, med zelenem rdeče cvetice, rdeči robci deklet so mahali po zraku, kakor da hočejo vsem, ki jih vidijo sporočiti:

"Hej, to smo MI!"

V vagonih je bilo pa pisano, veselo, razposajeno. Dekleta so imela okrog vratu rdeče, nežne robce, da so bile, kakor mak na polju, ljubežnive in vse pomlajene, fantje pa korajžni, kavalirski, dobrušeni, da sem se sam počutil kakor da sem nekje v krajih kjer se malokdaj dogodi nekaj tako prijetnega in prijaznega.

In povsod na postajah na gorenski progi so nam mahali v pozdrav, železničarji nam prijateljsko salutirali, kakor bi nam govorili:

"Bodite pozdravljeni, rdeči kovinarji."

Sava ob progi je v svoji strugi šumela kakor bi tudi njen šum hotel sodelovati z vriskajočimi grli fantov in s petjem deklet. Gorski grebeni: Storžec, Stol, Triglav, Škrlatica pa so zvedavo gledali na dirajoči, ovenčani vlak, na mak, ki je gledal iz oken in mahal s cvetjem, kakor bi hoteli izpraševati:

"Kdo pa ste, hej, vi tam, v tistem vlaku, vse ovenčanem?"

In kakor da jih je mak v vagonih razumel, kakor bi jih fantje slišali, so odgovarjali z vriskom in petjem:

"Hej, ti Stol, ti Triglav-očak, Mi smo to, rdeči kovinarji!"

Na Jesenicah se je ustavil vlak in se oddahnil z dolgo sapo, ki je govorila:

"Pripeljal sem Vas, razgrajči, naposled srečno na Jesenice. Samo glejte, kako se boste postavili na Jesenicah, ker kakor vidite, že dve rdeči zastavi čakata tam."

Iz vagonov se je vsulo, kakor bi kdo trosil raznobjno cvetje na trotoar. Marjetice, gartrože, mar, narcise, rožmarin, fajnlel in kaj vem kaj vse je napolnilo peron in se pomešalo med gorске cvetove, encian, rododendrom, planinke, da nisem vedel kam naj pogledam, kje naj ustavi svoje oči.

"Družnost", so odjekali vzkliki in pozdravi, roke so stiskale, kovinarska delavska godba pa je zaigrala pozdravno ko-račnico, da so poskakovala srca v prsih.

Rdeči zastavi sta se poklonili, pozdravili in ko je godba utihnila, je spregovoril kovinar v imenu jeseniških rdečih kovinarjev pozdravno besedo. Povdaril je, da so takšni izletniški sodružni sestanki moč in krepitve proletarske solidarnosti, spoznavanje drug drugega in

utrditev borbene sile proletarijata. Odgovoril je v imenu moščanskih in ljubljanskih rdečih kovinarjev sodrug-kovinar, ki je tudi povdaril, da so ti sodružni obiski drug drugega porok medsebojnega razumevanja vseh, ki so izkorščani. Tako stopamo na oder javnega življenja, da nas vidijo tudi tisti, ki bi nas ne videli radi in nas niso videli dosedaj.

Rdeči zastavi sta se dvignili v višino zaplapolali in stopili s perona na cesto. Za zastavami pa mi in bilo nas je, ko smo šli proti tovarni KID, pol kilometra dolga vrsta. Godba je igrala koračnice, da so noge nehotne same stopale po taktu in nam je bilo, kakor bi jih ne čutil in kakor da nam one gospodarijo. Iz vseh hiš so nam mahali v pozdrav in "Družnost" je bilo slišati od vseh strani, špalir ob cesti pa je bil kakor živa stena, ki je pozdravljala.

Dva dni je trajal izlet.

Ogledali smo si tovarniške prostore KID, svojevrstno državo, oziroma svojevrsten svet, v kateri gospodujejo in delajo vsakovrstna bitja-stroji, ustvarjena od človeka, ki se gibljejo po določenih zakonih, ki jih je predpisal človek-bog. Različna govornica se sliši pri teh bitjih-strojih, grmeča, klepetajoča, tu nagla in bistra, tam počasna, preračunjena.

Precizne, na sekundo določene kretanje teh prebivalcev-strojev vzbuja čudenje in sam človek-bog, stvaritelj tega ljudstva se čudi svojim umotvorom. Kaj je res tako mogočen človek-bog, da je zmogel ustvariti tak narod, jeklen in železen, dresiran na predpisane zakone, kakor nikdo dosedaj in katerih redkokdaj krši. In če jih krši, gorje takrat človeku-bogu, če se pomeša med nje. V žebeljni je nešteto delavcev-strojev, večji in manjši, eni s hodom kakor bi tekmovali v dirki, drugi takti-počasni, kakor bi šli minute in izpod strojev kapljajo kakor deževne kaplje po strehi žebelji, veliki in majhni raznih oblik in podob.

V martinarni pa je teklo železo, podobno sončni masi, kakor teče v potoku voda. Jemalo je vid, v peči pa je vrelo kakor da vre olje. In ko je teklo iz ogromnega kotla vse ognjeno belo, so odsakovali roji isker v zrak in na vse strani kakor bi na nočnem nebu spustil roj padajočih zvezd.

Tri ure smo bili v državi naroda-strojev in si ogledali njih dejanje in nehanje. In ko smo stopili na cesto, smo bili izmučeni.

Kaj je tako strašna atmosfera v državi strojev? In tisti, ki morajo služiti tem strojem, kako zdrže? Kaj je vsakdanji kruh tako neumljen, da zahteva take napore in zatajevanje? Kaj ne bi mogli stroji za svojega stvarnika ustvariti vse kar mu je potrebno ne da bi ga mučili? Saj zato jih je ustvaril! Človek-bog je dal življenje in moč strojem, tisočkrat večjo moč, kakor jo poseduje sam, zakaj bi mu tedaj hvaležno ne služili?

Človek-bog revidiraj svojo ustvaritev in preišči kdo je krivec, da se je pokvarilo tvoje stvarstvo in pošlji odrešenika.

Drugi dan smo si ogledali Vintgar. Krasota in veličanstvo narave. Človek se počuti v divjeromantičnem ozračju, v mavričnem sijaju razpenjenega hudournika, ki drvi po pečinah kakor v pravljicah tisočinene noči, ki jih je pripovedovala princesa Šeherezada. . .

Popoldanski vrtni koncert delavske kovinarske godbe je bil lepo obiskan. Prostore vrt, ves zelen, orjaški greben Možaklje, Karavank, Alp so bile dekoracije, da se je človek počutil svobodno in priprosto. V dvorani Delavskega doma pa so se vrтели pari v poskočnih in valjujočih plesnih ritmih. Mladost in razigranost je dajala duška svoji svežosti, dasi je bil zunaj pasji dan julijskega dneva.

Zvečer nas so pa zopet Jeseničani z godbo na čelu spremili k vlaku, ki je že čakal in globoko dihal. Kilometrsko vrsta je bila spremljevalcev, na peronu pa gnječa, glava pri glavi, kakor na travniku marjetice ali na njivi mak.

Ko so se vagoni zganili, je bil vrisk in krik razigranih glasov, zadnji pozdrav Jeseničanom in odhajajočim, mahanje rok, tolik, da so se akordi godbe jedva slišali in bili, kakor da so se spojili s človeškimi glasovi. Mogočen je tak trenotek, kajti sila množice je neizmerljiva. In prijetno je živemu človeku v taki sredi in s ponosom prizna in potrdi:

"Najlepše in najprijetnejše je biti v družbi proletarcev, med ljudmi, ki so še živi, ki ustvarjajo novo dobo življenja."

Zato pozdravljeni!

Poziv na letno sejo

Imperial, Pa. — Člane in članice kluba št. 31 vabim, da pridejo gotovo na sejo, ki se vrši v nedeljo 2. decembra ob 2. popoldne v Slov. nar. domu v Imperialu. Na dnevnem redu bodo volitve klubovega odbora in pa volitve v odbore JSZ.

Poleg članov vabimo sodelavce, da pridejo na to sejo in pristopijo v klub, da skupno delujemo za naš pokret, kajti morda ne bo več dolgo, ko se delavstvo zave, da ga ne samo republikanci, ampak tudi demokrati varajo in bo pomedlo z obojimi. — Tajnik.

USPEH "SAVE"

Chicago. — Koncert soc. pevskega zbora "Sava" prošle nedelje je bil uspešen moralno in gmotno. Udeležba je bila obilna, spored vzorno in dobro izvajanje in občinstvo zelo zadovoljno. (Ostalo poročilo o koncertu je moralo zaradi že napolnjenega lista izostati.—Ur.)

Agitacijski fond JSZ in Proletarca

V agitacijski fond JSZ in Proletarca, katerega namen je, da se pošlje agitatorje v naselbine, so prispevali sledeči:

- III. IZKAZ.
- No. Chicago, Ill. Konferenca k'ubov JSZ in Prosvetne matice, saverni Illinois in Wisconsin, del prebitka od proslave 14. oktobra, \$50.00. (Poslala Frances Zakovšek.)
 - Strabane, Pa. Louis Britz \$1; po 50c: John Terčel in Louis Humar, skupaj \$2.00. (Poslal John Terčel.)
 - W. Aliquippa, Pa. John Mravlja (Imperial) 50c; po 25c: Frank Urban (Imperial), George Smrekar (West Aliquippa); Bartol Yerant 23c, skupaj \$1.23. (Poslal Bartol Yerant.)
 - Elizabeth, N. J. Amelija Oblak \$1 po 25c: Andrew Sprogar in M. Bratnich; Neimenovan (Union) 15c skupaj \$1.65. (Poslal Andrew Sprogar.)
 - Tire Hill, Pa. Ignatz Smer 50c; po 25c: Fabian Horvat, Louis Cerv, Jacob Puntar in Martin Krasovets; po 10c: Anton Zaverl in Joseph Zupan, skupaj \$1.70. (Poslal Martin Krasovets.)
 - Detroit, Mich. Frank Cesen \$5; Joseph Kotar \$1; po 50c: Louis Perhaj in Louis Menton, skupaj \$7.00. (Poslal Frank Cesen.)
 - Gowanda, N. Y. John Matekovich 75c; po 50c: Charles Sternisha, Joe Bohinc, Louis Lemont, Louis Korbar, Joe Pečnik, James Dekleva, Bartol Krašovec, Anton Klun, Michael Primozich; po 25c: Joe Leonard, Math Oman, Joe Stich, Anton Bratush, Louis Salan, Joe Zumer, Anton Sever, Rafael Sladich, Anton Kralj, Frank Stibel, Frank Smrke, Ciril Kumer, Leo Stavanja in Anton Lenich; Louis Busčaj 20c; po 15c: Joe Widgoy in Ludvik Sternad; Silvester Jezek 10c, skupaj \$9.35. (Poslal John Matekovich.)
 - Chicago, Ill. Anton Medved 50c; Joseph Oblak 30c; po 25c: Anton Dreshar in Anna Dreshar; Matt Pintar 15c; po 10c: Mike Zorko, Frank Maček, John Darovec, Frank S. Taucher, Frank Zvoček, Frank Bizjak in Joe Gomilar, skupaj \$2.15. (Poslal Joseph Oblak.)
 - Springfield, Ill. Frank Hiersich (Virden) \$1; po 25c: John Ocepel in Louis Ajdich; po 10c: Tony Golob in Mary Kaučič (Virden). (Ta imena in vsote pomotoma izpuščene iz II. seznama, skupna označena vsota pravilna.)

Meadow Lands, Pa. Društvo št. 259 SNPJ \$1.00.

Moon Run, Pa. Dr. št. 10 SSPZ \$2.

Moon Run, Pa. Slovensko podporno društvo \$2.00.

Chicago, Ill. "Pioneers" št. 559 SNPJ \$2.00.

Collinwood, Ohio. Klub št. 49 JSZ \$3.00.

Skupaj v tem izkazu \$83.08, prejšnji izkaz \$164.75, skupaj \$247.83.

Socialistični glasovi v New Yorku

Socialistična stranka je dobila pri prošlih volitvah glasom uradnega izkaza v mestu New York precej nad sto tisoč glasov. V primeri z volitvami pred dvema letoma je napredovala povprečno za okrog 10,000 glasov.

Chas. Solomon, kandidat za gubernerja, je dobil v mestu New York 79,522 glasov in pred dvema letoma 71,528.

Norman Thomas, kandidat za senatorja, jih je dobil 130,418, in pred dvema letoma 111,025.

PRISTOPAJTE K SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI NAROCITE SI DNEVNIK "PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00

Ustanovljajte nova društva. Deset članov (ic) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

BARETINCIC & SON

TEL 1475 POGREBNI ZAVOD

424 Broad Street JOHNSTOWN, PA.

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI

NARODNA TISKARNA

2142-2150 BLUE ISLAND AVENUE CHICAGO, ILL.

Mi tiskamo v slovenskem, hrvaškem, slovakiem, češkem, poljskem, kakor tudi v angleškem in nemškem jeziku.

NAŠA POSEBNOST SO TISKOVINE ZA DRUŠTVA IN TRGOVCE

AKO ste prejeli Proletarca, ne da bi si ga sami naročili, je vam bil poslan, ali pa izročena po naročilu nekoga, ki želi, da ga prečitate in ako vam ugaja, da si ga naročite. Prečitajte to številko Proletarca pazno, in uvideli boste, da vam vaš prijatelj nudi list, ki je res vreden, da postanete njegov naročnik.

VTISI Z AGITACIJE PO NAŠIH NASELBINAH

Piše Nace Zlemberger

(Nadaljevanje.)

Na 6. junija zvečer me je sodrug Križaj peljal iz Salema v Girard. V avto prisledeta tudi Križajeva soproga in Mihevčeva. Grede se oglašimo v Nillesu pri sodrugu Johnu Plahtarju, ki ga pa ni bilo doma. V Girardu se ustavimo v narodnem domu pri Johnu Kosinu. On je star in prepričan socialist. Tudi je priljubljen in vsi ljudje ga imajo radi, le preveč je zaposlen. Je zastopnik Proletarca in klubov tajnik. Bila sva vesela, ko sva se prvič osebno spoznala.

Od tam smo šli k s. Antonu Dobrovolcu in nato vsi skupaj k s. Johnu Tanceku. Tam je bilo nekaj drugih zbranih, med njimi tudi s. Jontez iz Clevelanda.

Od gostoljubnih Križajevih in Mihevčevih se poslovim z dogovorom, da se v soboto večer dne 9. junija zopet vidimo na veselici, katero so pripravili v SND girardska društva SNPJ.

Pri Tanceku naredimo načrt za čim uspešnejšo agitacijo. Povedal sem jim, naj mi pokažejo rojake, ki še niso naročniki Proletarca. Moj načrt je bil dobiti nove naročnike, ker stare lahko iztirjajo domači zastopniki, ko jim naročnina poteče.

Anton Dobrovolc, vnet sodrug, mi reče: "Nace, dokler si v Girardu, lahko pri meni stanuješ. Bolj skromno bo. Zeno imam v bolnišnici. Posteljo si bova skupaj delila. Moja hči Vida je še mlada in ne more tako napraviti ko izkušena žena. Bolj skromno bo."

Tako mi je lepa in mlada Dobrovolčeva Vida kuhala, oprala in zlikala srajce in se prav lepo po slovensko pogovorila. Večkrat mi je rekla: "Kar domači kodite pri nas in pa povejte, kaj želite." Beseda "dobrovolc" ima lep pomen. Včasih sem sam dobrovolce in tudi marsikdo drugi. Pri Dobrovolčevih sem bil šest dni. Njihova mati se je tisti čas za en dan domov pripeljala. Je prijazna žena. Potožila je, da si je bolezen nakopala, ko je živela poleg slabih sosedov. Bolezen se ji je obrabila na boljše in sem ji želel skorajšnjega okrevanja.

Dobrovolc mi je precej poma-

gal pri agitaciji. Dobil sem nekaj novih naročnikov pa tudi stari so naročnino ponovili. Njegov svak Masle mi je bil ves čas bivanja v Girardu na razpolago z avtom.

Dne 9. julija nas je peljal v Youngstown do Johna Petriča. Tam pridemo skupaj s Fredom Vidrom, glavnim tajnikom S. N. P. J., ki je bil v tem kraju po enotnih poslih, zvečer v Girardu pa glavni govornik na prireditvi enotnih društev. Pri Petriču je bil tudi s. Bogataj, ki je z avtom prišel po glavnega tajnika Vidra, da ga odpelje v Girard. Z njim je bil tudi s. Jontez, ki je rekel, da prodaja Peruškove slike.

Sodrug Petrich je stara korenina in pionir v našem gibanju. On je sodeloval pri ustanovitvi Proletarca in je ves čas njegov naročnik ter zastopnik. Je tudi izkušen klepar. Žena mu je umrla. Pred par leti je izgubil eno hči, ki je utonila. Živi z edino živočehčko, ki mu gospodinji. Dolgo let je že tega, kar sva se zadnjič videla v Chicagu. Tega svidenja sva bila oba vesela. Ako bi ga ne bil prišel obiskat, bi se mu bil zameril, mi je rekel.

Ko je bil še v Chicagu, je bil precej delaven za socialistično stranko. Brez ugovora je prevzel vsako delo in ga brez godrnjanja vestno izvršil. Pa saj je bil tudi zmožen. Pokojni Jože Zavertnik mi je rekel, da je škoda, ker je odpotoval iz Chicaga. Ponovil je naročnino, dasi sem mu rekel, da nisem prišel zato k njemu. Odpodlje jo naj kar sam, sem mu dejal, kakor to običajno dela. Poslovim se od njega in drug drugemu želiva, da bi se skoraj zopet videla.

Z Masletom sva obiskala še par drugih rojakov. Pri Baragatu so nama postregli s piščajo in jedjo. Vrneva se v Girard na jubilejno slavnost enotnih društev. Program se je pričel pozno in je bil dolg. Mladina je težko čakala na ples. Tudi mene so poklicali na oder, da spregovorim par besed. Mladina mi je plaskala, ker sem bil kratak z govorom. Na takih prireditvah naj bi se dalo časa samo glavnim govornikom, drugi bi se pa morali na kratko omejiti. S tem bi se mladini ustreglo.

STARI I LUDJE BODO MORALI SE ČAKATI

Kakor je bilo v tem listu že poročano, je dal predsednik Roosevelt v enem svojih govorov po proilih volitvah razumeti, da je za zavarovanje brezposelnih, ne pa za starostno pokojnino. To je po njegovem mnenju problem, ki se ga mora odločiti. V administraciji je baje delavska tajnica Frances Perkins edina, ki je za takojšnjo uvedbo starostne pokojnine. Na sliki spodaj od leve na desno je newyoriki župan LaGuardia, delavska tajnica Perkins, in tajnik unije premogarjev Kennedy, ki so in niso za starostno pokojnino. Bore se zanjo, toda brez pravega načrta. Na vrhu je par, za kakršne ta dežela zdaj nima drugega kakor ubožnice. Moč mora v ubožnico za moške in ona za ženske. Skozi življenje se borita skupaj. V bedi morata narasati, ako hočeta dom. To je mučno in za mnoge nezno, kar pričajo samomorji. Toda stari, ubožni ljudje so brez vpliva, zato naj čakajo. ... Čakajo česa? — Da jim bo demokratska stranka izvojevala penzijo? — Ne bodo je dočakali!

Na prireditvi je pel dve dolgi pesmi Frank Petavs iz Little Fallsa, N. Y. Pesmi je sam zložil, sam vglasbil in jih tudi sam poje. Je samouk in ima lep baritonski glas. Ob tej priliki sva se prvič osebno spoznala. Ponudi se mi, da bo šel z menoj in mi pomagal pri agitaciji za Proletarca. V Little Fallsu, kjer živi, ima nekaj akrov zemlje in pa dom. Prostor da je zelo pripraven za letovišče, mi je povedal. S seboj je imel tudi razglednice o svoji domačiji. Kazal jih je, da bi zainteresiral socialistično stranko, da bi prostor kupila za letovišče.

Potem sva romala skupaj, obadva debela, on še težji ko jaz. Precej veliko mi je pomagal pri agitaciji. Služil mi je za potujočega pevca (v starih časih so jim rekli trubadurji). Izrabljaj sem ga tam, kjer so postajali nevoljni rajci mojega nagovarjanja, naj se naroče na Proletarca. "Le zapoj, Frank," sem mu rekel, "potem bodo gotovo naročili Proletarca." Tako sva jih marsikje v dobro voljo spravila in dobila naročnika.

V Girardu sva prišla skupaj tudi z Johnom Kraševcem, s katerim sva bila skupaj več let v Glencoe, O., in se pripravila. On je bil radikalen, jaz pa bolj zmernen. Večkrat sem mu povedal, da gre socialistična stranka naprej razvojnino potom. Ko bo imela veliko izvežbano armado, bo postala tudi bolj radikalna. On dela v strojništvi, stanuje pa pri sestri, omoženi Sekuta. Rekel mi je: "Nace, kar tukaj ostani vsaj štirinajst dni, za hrano in stanovanje bom plačal jaz." In kakor jaz je tudi on še vedno "lejdik" in navadno zmerom lepo opravljen. Je dober unionist in socialist. Naročnino je obnovil za eno leto, čeprav je imel še 20 števil Proletarca plačanih. On naj bo vzgled drugim samskim fantom.

Sekuta si je gradil novo stavbo za prodajalno. On je v veliki zmoti, ker mrzi zavedno slovensko delavstvo in Proletarca. V biznisu mu to škoduje, ker v Girardu je veliko naročnikov Proletarca — in še več jih bo. Potrebščine bodo kupovali pri trgovcih, ki so naklonjeni delavski in socialistični organizaciji. Časi se spreminjajo, samo v glavah nekaterih se nič ne spremeni.

V Girardu sem opazil še drugo mržnjo, ki jo povzroča denuncijanstvo in vohunstvo. Tisti, kateri se tega poslužujejo, gotovo ne dela nobene časti. Zaveden delavec mora paziti s kom in kaj govori. Priljubljeni vse "formanom" na nos prinesejo, delovodje pa kompaniji.

To posebno v sedanjem času, ko nekateri agitirajo za strokovno unijo in jo grade, priljubljeni jim pa zapreke delajo. S kompanijo vred se boje unije ko hudič križa. Imajo še tisto "izobrazbo", ki so jo dobili s prižnice in v spovednici.

V Girardu imajo precej nasprotnih listov. V nekaterih hišah kar po dva ali tri. Pri takih sem vprašal, če bi naročili Proletarca. "Ne," je bil odgovor. "Imamo drugih listov dosti. Imamo Prosveto, ki prav tako piše ko Proletarac." Vprašal sem jih, zakaj imajo druge liste po dva in po tri, ko pa vsi enako pišejo za kapitalizem?

V Girardu je precej naših sodrugov in somišljenikov. Upam in želim, da bodo poskrbeli, da bo Proletarac zahajal v vsako hišo. V tem slučaju sem prepričan, da bi vohunstvo in denuncijanstvo prenehalo in bi potem živeli v slogi.

(Dalje prihodnjic.)

TO IN ONO

Milwaukee, Wis. — Kolikšna duševna revščina vlada med slovenskimi duhovniki v Ameriki nam priča dejstvo, da so se morali pri A. S. ponovno poslužiti rev. Trunka za "pobjanje" socializma.

Če bi mogel pokojni dr. Krek čitati Trunkove zmazke, bi ne bil prav nič ponosen na take naslednike.

In ker je socializem tako mrtev, se morajo klerofašisti posluževati proti njemu strojnih pušk in topov, poleg tega pa še divjih Maročanov iz Afrike, kot naprimer v Španiji.

Srbska duhovščina, kot so poročali ameriški časopisi, hoče proglasiti pokojnega kralja Aleksandra za svetnika. Baje je umrl mučeniške smrti — za domovino. Glavno glasilo srbskega klerikalizma, Varda, je priobčilo Aleksandrovo sliko, predstavljajoča kralja, ko je bil v nebesih po samem Kristusu osebno sprejet in povabljen, da zavzame sedež poleg njega. V drugi sliki je Aleksander predstavljen kot prinese v nebesa lastno glavo na krožniku — kot sv. Janez krstnik.

Če je Aleksander v nebesih, potem so gotovo tudi vsi tisti, kateri je srbska policija do smrti mučila v Glavnjači v Beogradu — v srbski bastiliji. V nebesih so gotovo tudi vsi tisti, ki so poginili gladi, starci in otroci od onega slavnega dne, ko je bila "naša domovina rešena". Če pa v nebesih ne vedo o onih desetih ali več milijonih dolarjev, katere je "sveti" kralj izprašal iz potu in krvi jugo-

slovenskih delavcev in kmetov, potem imajo tam pač slabo knjigovodstvo. Ker je bil Aleksander tudi glavni delničar Trboveljske premogokopne družbe, bodo tamošnji premogarji, ki stradajo že vsa leta odkar žive v "svobodni" domovini, gotovo z veseljem pozdravili načrt srbskih farizejev. Sicer pa smemo upati, da bodo naši ameriški lakajji v gotovih uredništvih to lepo priliko porabili in se še enkrat razjokali — sedaj nad svetim Aleksandrom.

Dne 16. decembra se bo vršila "mobilizacija" članstva socialistične stranke po vseh krajih dežele. To pomeni, da se bo agitacijsko delovanje začelo še z mnogo večjo odločnostjo. Pa tudi nauke zadnjih volitev se bo na teh sestankih upoštevalo — istotako mnoge napake, katerih se bo treba v bodoče izogibati. Kakor se razvidi iz dosedanjih dogodkov na razburkanem površju ameriške politike, stojimo v nevarnosti, da bo prišel nekak Mojzes in nam mase pred očmi odpeljal v obljubljeni deželo. Tak Mojzes je lahko Long, lahko pa tudi kakšen Sinclair, Olson, LaFollette ali pa magari Billi Sunday. Ljudstvo ne bo stavilo mnogo vprašanj, kadar bo doživevalo to novo razočaranje, ki ga čaka.

Naši prijatelji od "enotne fronte" so storili vse, kar je bilo v njih moči za dosego poraza socialističnega kandidata za assembly, sodruga Sostaricha. Ker so toliko pripomogli k zmagi demokratskega kandidata, so lahko sedaj zadovoljni in žrtvujejo svoj čas ponovno za dosego enotne fronte.

Članstvo soc. kluba št. 37 se opozarja na prihodnjo klubovo sejo, ki bo izredno velike važnosti. Poleg tega, da se bodo na tej seji vršile volitve odbora našega kluba in obenem tudi za odbor JSZ, bo na dnevnem redu več načrtov za bodoče delovanje kluba. Te načrte se bo predložilo klubovim članom v razmotrivanje od strani zaupnega odbora.

Začetek te seje točno ob 7:30 zvečer. — Frank Novak.

RAZNOTEROSTI

Bridgeport, O. — Seja kluba št. 11 dne 18. novembra je bila zelo živahna, ravno tako tudi seja okrajne organizacije, ki se je vršila takoj po klubovi seji. Klub je izvolil štiri zastopnike in okrajna organizacija štiri, da se udeležijo zborovanja v prid akcije za zavarovanje brezposelnih, ki se bo vršila 9. decembra v Bellaire. Vsi ti zastopniki imajo navodilo, da morajo nastopati na zborovanju strogo s socialističnega stališča in kot člani socialistične stranke, kajti v Bellairu bodo zastopane razne organizacije, med njimi tudi komunisti.

Preiskovalni odbor tukajšnje socialistične organizacije je bil na volilnem uradu in na seji 18. nov. poročal, kako so nam vzeli listo in glasove. Bilo je nato sklenjeno, da gremo na agitacijsko delo s podvojeno silo. Klub v Martins Ferry je že pričel z učnimi tečajji vsak petek večer. Poročali so, da se to podvzetje ugodno razvija in je že pokazalo uspehe. In res, na tej seji sem opazil nove moči, ki so jih pridobili s šolo.

Dne 17. novembra sem bil na Power Pointu po opravkih. Ob tej priliki smo se domenili, da e bo vršila prihodnja konferenca klubov JSZ in društev Prosvetne matice v nedeljo 27. januarja ob 10. dopoldne na Power Pointu. Drugo bodo poročali sami.

Vendar pa naj klubi in društva to naznanilo upoštevajo ter skrbje, da bodo na tej konferenci reprezentirani s čimvečjo delegacijo.

Istotako so vabljeni na konferenco v Power Point sodrugi in somišljeniki iz Girarda, Salema, Barbertona in iz drugih naselbin v tej okolici. Po konferenci bo domača zabava.

Klub št. 11 JSZ vprizori tri igre v angleškem jeziku v soboto 29. decembra zvečer. Dve

bosta socialni drami: "The Trial" in "They Found Themselves". Tretja bo "Shoot, Brother, Shoot!" Slednja je burka. Vstopnina bo samo 25c. Igral bo Mitau orkester iz Bellaire. Občinstvo v vseh tukajšnjih naselbinah vabimo, da pride na to prireditve v soboto 29. decembra v društveno dvorano na Boydsvillu. Ne bo vam žal, ako nas posetite.

Brezposelnost tod narašča. Nedavno so zaprli rov št. 6 R. & R. Coal kompanije, 700 rudarjev je bilo vrženih na cesto. Ostali rovi obratujejo kvečjemu en dan in večasi dva dni v tednu. Jeklarne ne obratujejo niti polovico časa. Mizerija med ljudstvom je velika, toda kljub svoji revščini in nič dobrega obetajoči bodočnosti noče preobrata. Izvolilo je demokrate in nekaj republikancev. Ali se bo to bedno ljudstvo kdaj zdrnilo? To je vprašanje bodočnosti in pa aktivnosti socialistov. Če bomo zadosti agitirali, bodo mase kmalu prèdramljene. Če ne bomo, ne bo drugačnih razmer.

Joseph Snoy.

Odmevi waukeganske konference

Waukegan, Ill. — Konferenca klubov JSZ in društev Prosvetne matice za to okrožje je za nami. Bojim se, da bi zastopniki konference in udeleženci popoldanske proslave mislili, da sem se že preselila na drugi svet in z menoj vred blagajna. Sem še tukaj!

Popoldanska proslava se je vršila v najlepšem redu. Program je bil dobro izbran in tudi dobro izveden. V prvi vrsti gre priznanje socialističnemu pevskemu zboru Sava, ki se je odzval povabilu, in to na svoje stroške. Zapel je več krasnih pesmi in je občinstvo zelo ugajal v mešanem zboru kakor tudi njegov kvartet.

Mrs. Kristina Stritar in Frances Artach sta igrali na klavir. Tudi nju je občinstvo nagradilo z močnim aplavzom. Paul Sifler je igral solo na klavir in izvajal težke skladbe. Spremljal je tudi kvartet, v katerem so peli: Helena Jereb, Rozi Sifler, Vinko Pink in Tomaž Troha. Tudi naše mlade pevke, Mimi Kirn, Elsi Novak in Julia Končan so pokazale, da se bodo razvile res v prave pevke. Spremljala jih je Frances Kirn. Na odru SND je prvič nastopila Josephine Kaučič, ki poje in igra na kitaro. Občinstvo sta zelo ugajali tudi hčerki sodruga Puncerja iz West Allisa, Wis. Peli sta "Naš maček je ljubeo imel."

V igri "Vlomilec" pa so nastopili: Andrej Možek, Vinko Pink in Frances Velkoverh. O

teh igralcih že dalj časa kroži zelo pohvalen glas. Omeniti moram še naše ostale somišljenike in prijatelje, ki so delali v spodnjih prostorih pozno v noč: Mike Miller, John Mahnich, Frank Znidaršič, Anton in Mary Lukančič, Frank Pise, Mary Spacapan, Mary Malovarsič in Angela Dobrovolc.

V imenu klubov JSZ in Prosvetne matice izrekam najlepšo zahvalo vsem, ki ste pomagali na kakršenkoli način in pripomogli do lepega uspeha bodisi v moralnem ali gmotnem oziru. Zahvalim se tudi članom in društvenim zastopnikom, ki so se mnogo trudili za lep uspeh, posebno pa še Alojziji Ogrin, ki se je trudila, da je v predprodaj prodala 50 vstopnic, zastopnikom pa pripravila dobro kosilo. Isto velja zunanjim gostom, ki niste pripomogli le finančno, pač pa dali tudi priznanje tistim, ki se trudijo, da dajo udeležencem nekaj duševnega užitka.

Skupni dohodki popoldanske prireditve so znašali \$271.56, izdatki pa \$186.81. Čisti prebitok je torej \$84.75.

Sklep prošle konference je, da sme pripravljani odbor te prireditve po svoji previdnosti določiti vsoto preostanka v agitacijski fond JSZ. Klubovim in društvenim zastopnikom naznanjam, da je ta odbor na posebnih seji določil v ta namen \$50, ostalo ostane v konferenčni blagajni, ki znaša skupaj \$70.39. Sodrugi pozdrav!

Frances Zakovšek, tajnica.

John Metelko O. D.
Preiščemo oči in določimo očala
6417 St. Clair Avenue
CLEVELAND, O.

FENCL'S
RESTAVRACIJA IN
KAVARNA
2609 So. Lawndale Ave.
Chicago, Ill.
Tel. Crawford 138.

Dr. John J. Zavertnik
PHYSICIAN AND
SURGEON
OFFICE HOURS:
At 3724 W. 26th Street
1:30-3:30; 6:30-8:30 Daily
Tel. Crawford 2212
At 1858 W. Cermak Rd.
4:30-6:00 p. m. Daily
Tel. Canal 9695
Wednesday and Sunday by
appointments only
Residence Tel.: Crawford 8440
If no answer — Call
Austin 5700

ZA LIČNE TISKOVINE
VEŠH VRST PO ZMERNIH CENAH
SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO
Adria Printing Co.
1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.
Tel. Lincoln 4700
PROLETAREC SE TISKA PRI NAS.

NAJVEČJA SLOVENSKA KNJIGARNA

SLOVENSKE IN ANGLEŠKE KNJIGE

Pišite po cenik
PROLETARCU

PREMIER SPECIAL!

\$1 TAKOJ

Liberalen popust za vaši stari čistilec

SAMO \$37.50

Ne prezrite te ponudbe! Je več kot pa navadna kupčija. Novi Premier Special, posebnega izdelka, popolnoma jamčen trpežen in lahek za obratovati. Krtače so na strojni pogon. Razne dele je lahko premenjati. Opremljen z ohlajevalnim motorjem. Dvanajst izrednih posebnosti dela Premier Special enega najboljših čistilnih strojev, kar jih je na trgu. Vprašajte o njemu še danes.

ZA PROSTO POSKUSNJO — pokličite RANdolph 1200, Local 535.

COMMONWEALTH EDISON
Electric Shops

Downtown — 72 W. Adams St. — 132 So. Dearborn St.
Telephone RANdolph 1200, Local 535

4662 Broadway 2518 Milwaukee Ave. 4833 Irving Park Blvd.
4281 W. Madison St. 1614 So. Ashland Ave. 3460 So. State St.
832 W. 63rd St. 2950 E. 92nd St. 11116 S. Michigan Ave.

FEDERAL COUPONS GIVEN

VAŽNOST ODBOROV IN DELA VSEH ČLANOV V KLUBIH JSZ

Odbor — sposobnost odbora — je najvažnejša stvar v vsaki organizaciji. Posebno še v takih, kakor so klubi JSZ, kulturna društva, gospodarske in razne druge ustanove.

Marsikak majhen klub se je v našem gibanju uveljavil edino zato, ker je imel na čelu tajnika, ki je bil vesten, sposoben ter ISKREN, ENERGIČEN SO-DRUG! Ko hitro tak odbornik odstopi, ali odpotuje, pa postane organizacija, ki jo zapusti, brez življenja, razen ako si zna poiskati na mesto prejšnjega uradnika enako energično in sposobno osebo.

Na X. rednem zboru JSZ v Clevelandu smo sklenili, da JSZ mora NAPREJ. Ako hočemo, da zaključek ne ostane na papirju, uporabimo čas na decemberskih sejah naših klubov za planiranje našega dela v prihodnjem letu.

Nihče, ki bo predlagan v kak urad in se smatra sposobnim zanj, naj NE odklanja nominacije, če mu le okolščine dopuščajo, da jo lahko sprejme. Kajti, ako vsi odklanjajo in se končno koga takorekoč prisili v odbore, je mrtvilo, ki sledi temu, neizogibno.

Vzemimo odbore v klubih za resno stvar, ker če tega ne zapopademo, škodujemo organizaciji, za katero delujemo in se potem jezimo, češ, kje so uspehi!

Članj in članice! Udeležite se seje svojega kluba v decembru z odločnostjo, da v letu 1935 HOČEMO napredovati. V ta namen mora začeti vsak klub PRI SEBI, namesto, da se bi člani izgovarjali na druge.

Križa se traja in ne bo trajno odpravljena, dokler ne izgine sedanji sistem. Naša naloga je ODPRAVITI sistem, ki križe povzroča. To je OGROMNA naloga, sodrugi in sodružice! Poglobimo se vanjo, da bomo zapopadli, kaj je naš program, kaj so naši cilji in kakšne so naše DOLŽNOSTI.

Naš cilj je odprava socialnih krivic. V ta namen moramo vreči kapitalistični sistem. Naša naloga je zgraditi idealno socialistično družbo. In to je delo, ki se ga ne sme motriti z mlānostjo, monotono privajenostjo ali pa v duhu defitizma. Mi hočemo v socializem. Mi vemo, da pride. Ampak moramo tudi vedeti, da se brez borbe zavednega delavstva proti silam sedanje družbe ne bo uresničil.

Torej začnimo v decembru s podvojeno silo za pojačanje naših klubov in delavskega gibanja vobče in potem nad tlujmo v veri, da zmaga mora biti naša!

Andrew Vidrich:

DELAVSKI BOJI V TRSTU PRED TREMI DESETLETJI

(Nadaljevanje.)

Dospeli smo nazaj na prostor, ki je bil odkazan stotnjiki pri Volta di Chiozzi. Stotnja je zavzela le majhen delokrog ter postavila stražo po bližnjih vogalih stekajočih se ulic. V pol uri se je zasljal živžg krogel visoko v zraku nad hišami. Takoj mi je bilo jasno, zakaj smo bili poklicani iz gnječe.

Po ulicah Corso, Riborgo in drugih spodnjih cestah je patroliralo zunanje vojaštvo in začelo streljati. Streljali so sicer v zrak nad množico, ki je bila nagnana na ulice Corso, Lazzaro in St. Caterina z drugih cest in trgov. Kljub streljanju v zrak, je bilo tu par desetih ljudi ubitih, bodisi od zida odbitih krogelj, ali je pa kakšen vojak prej sprožil predno je imel puško dovolj visoko dvignjeno.

Nastal je silen vršič in zmešnjava. Streljanje se je opetovano ponavljalo v spodnjem koncu. V Riborgo in se množica zabarikadirala in metala kamenje in opeko, kar je zopet dalo povoda za streljanje. Nastal je nered in razbijanje. Kmalu ni bilo v vsem tem kraju niti ene plinske svetilke čele. Nekaj možki je bil ubit, ko je v ulici St. Caterina opazoval dirinjad skozi okno v tretjem nadstropju. Zadet je bil v glavo.

Začelo se je tekanje sem in tja. Razburjena množica ni vedela kam bežati. Kamorkoli se je obrnila, so ji bili nastavljeni bajoneti. Bilo je kričanja in stokanja zlasti med ženstvom in mladino, ki je bila med množico iz radovednosti.

Naš polk, kolikor mi je znano, se ni udeležil streljanja, niti drugih nasilnosti. Pozneje se je s tem silno prikupil tržaškemu ljudstvu. Bilo je pa silno ogorčeno nad "kanarčki", to je nad 27. polkom, ki se je tudi v Ljubljani enkrat pozneje proslavil ob priliki demonstracij proti nemškutarstvu. To je bilo takrat, ko sta bila ubita Lunder in Adamič.

Da je bil rezultat streljanja in šturmanja zunanega vojaštva grozen, so pričale ambulance, ki so vozile ranjence skozi naš kordon na rešilno postajo Guardia Medica v ulici St. Francisco. Koliko je bilo mrt-

vih, menda ni bilo nikoli natančno znano, vsaj ne javnosti. Govorili so, da je padlo 57 ljudi, ki so bili iz nekih vzrokov pokopani ponoči.

Tako je minil grozen dan. Patroliranje se je nadaljevalo vso noč. Naša stotnja je bila nadomeščena o polnoči z drugo od zunanjih polkov. Pri naši stotnji smo imeli mir do drugega opoldana. Po južni pridi v prostore poročnik Pož. Odbore dva šarža in želi, da se pri glasi 15 mož prostovoljno, v nasprotnem slučaju da jih bo sam izbral. Takoj se je nas priglasilo več kot dovolj, kajti z njim bi vsak rad šel. Ko smo bili določeni, nam pojasni, da nas povede na stražo na neko privatno posestvo. Želi, da se obriježemo in osnažimo čevlje ter obleko. Zgledali smo res kakor bi prišli iz zakopov.

V pol uri smo bili gotovi, narkar nas vodi po vežbališču proti vojaški garnizijski bolnišnici. Nekoliko naprej od bolnice zavijemo po lepih, širokih stopnicah v krasen vrt, ki je bil obdan okrog in okrog s kakšnim pet čevljev visokim zidom. V sredini je stala krasna, velika vila. Dospelvi na vrt nam poročnik namigne, da se imamo lepo vesti, kajti to je dom barona Goessa, glavarja Trsta in cesarjevega namestnika.

Poročnik javi naš prihod. Na vratih se kmalu prikaže baron s svojo družino, sestojajo iz soproge in dveh zalih mladenk. K družini bi menda moral prišteti tudi velikega psa Bernardina. Iz njih vedenja je bilo spoznati, da so zelo veseli našega prihoda. Pri poročniku so vsi poroedovali, da je za nas premrzlo zunaj. Na vrtu naj bo od kazali lepo sobo v krasni vili za stražnico. Pož je nekaj časa navidezno ugovarjal, ampak se je končno udal. (Pozneje sem izvedel, da je glavar prejel anonimnih grozilnih pisem, vsled česar ta prijaznost visoke gospe do preprostih vojakov.)

Ni me vzelo dolgo, da sem se razgledal po sobi in presodil situacijo. Vsa družina je bila silno prijazna do nas vojakov. Ostali so ves čas med nami. Baronica se kmalu spomni, da bi

kozarec vina fantom ne škodil.

Ker so bile kuharice precej zaposlene v kuhinji, sem se jaz ponudil za strežaja. Opasal sem bel predpasnik in sem dobil službo točaja in natakarija. Se razume, da sem poskrbel, da fantje niso bili žejni. Postregel sem tudi glavarju in poročniku in se s tem toliko prikupil, da sem bil oproščen stražne službe na željo baronice.

Večerjali smo vsi v tej sobi. Sedeli smo pri obloženi mizi z okusnimi jedili in imeli enako postrežbo kakor cesarjev namestnik. Še več! Servirati so pomagale tudi njegove hčerke, ki so pridno stregle in bile zelo vesele naše družbe. Bilo je čudovito! Po večini fantje s kmetov smo v vojaških capah sedeli v razkošni sobi in obedovali s srebrnim in zlatim namiznim orodjem ter bili vsaj navidezno enakovredni, vsaj pa gostje cesarskega namestnika! Kaj takega se redkokdaj pripeti. Stavim, da so nas takrat raje vzeli pod streho, kakor vse prince in drugo visoko gospodo. In tudi mi smo se zavedali, zakaj vse to: Strah visoke gospe pred neko neznano nočno pošastjo...

Straže so se menjavale vsako uro, tako da je bil vsakdo lahko v tej topli sobi dovolj časa.

Po večerji sem zopet dobil nalogo, da prinesem vina iz kleti. To mi je baronica smeje ukazala in jaz sem jo rad ubogal. To službo sem igral zelo vestno in toliko časa, da sem fantom srca razigrjal. Niti finih cigar in turških cigaret ni manjkalo. Tako smo prebili v družbi domačih vso noč. Šele zjutraj so se toliko opogumili, da so šli k počitku.

Poročnik Pož je ostal med nami in smeje pripomnil:

"Ali vas nisem pripeljal v dober kraj na stražo? Vidite, kako domače in prijazna je visoka gospe. Toda, ko bo zopet nastal mir, potem ne bodo z nami tako postrežljivi. Ravno njih trdosrčnost je kriva, ker nečejo priznati delavstvu njegovih pravice, da je prišlo do teh krvavih dogodkov in njih posledic. Mi vojaki bi morali služiti izključno le za obrambo države, ne pa za pobijanje svojega lastnega ljudstva."

Bil je dober govornik in po duhu prav nič podoben povprečnemu avstrijskemu oficirju.

Drugi dan smo bili po izboru kosilu nadomeščeni z drugo stražo. Poleg gostije smo prejeli še po dve kroni plače, narkar se nismo nič kaj radi vrnili v vojašnico. Tam smo izvedeli, da je bilo nad mestom

razglašeno obaedno stanje v treh jeziki. Ljudstvu je bilo naznanjeno, da so civilna sodišča prenehala do preklica, da je vlado prevzela vojaška oblast in da bo vsakdo obošen ali ustreljen, ki bi nosil orožje ali ščupal k neredu in proti miru.

Po oklicu tega razglašeno je nastal mir. Ljudska množica se je razšla, le vojaških patrolj je bilo polno po vsem mestu. Pogled po središču mesta je bil res žalosten. Mlake krvi so pričale zlasti po ulicah Nuova, Caterina, Lazzaro, Riborgo, Piazza Verdi in drugod, da je padlo mnogo nedolžnih žrtev. Mesto je bilo nekaj noči v temi, ker je bilo tisoče cestnih svetilk razbitih. Zidovje cerkve Sv. Antona od ene strani še vedno nosi znak salve ostrih nabojev, ki spominja na tedanje dni.

V kolikor mi je še v spominu, je bilo po razglasu prekega sode prigrnanih v vojašnico kakih devet oseb. Ker je nastal mir in ni bilo naslednji dan nikakih aratacij po vojaštvu, je tedanji brigadir in poznejši generalissimo avstrijske armade v svetovni vojni Franz von Hoetzendorf preklical preki sod in aretirane ljudi izročil civilnim oblastem.

Naj omenim še incident, katerega je bil izvršil neki nadporočnik 97. polka po imenu Koepf. S sabljo je mahnil po neki ženi z otrokom v naročju in ubil mater in dete. Razjarjena množica bi ga bila z zobmi razgrajala, če bi ga ne bilo rešilo moštvo. Vojaško poveljstvo ga je takoj premestilo nekam v notranost dežele, ker v Trstu bi ta človek ne bil več varen. Ob sodbo je izrekel ljudstvo. To je bil menda edini madež domaćega polka tedanjih krvavih dni. (Konec.)

O volitvah in drugem

Latrobe, Pa. — Rezultat volitev 6. novembra me ni presenetil. Veseli me pa, da je število socialističnih glasov naraslo. Da bi mi zmagali, pa itak nisem pričakoval.

V Westmorelandu so bili naši sodrugi zelo delavni v kampanji. Prirejali so shode, imeli veliko sej ter posvetovanj in razdelili okrog 26.000 socialističnih pamfletov. Člani kluba soc. stranke v Latrobu smo jih razdali okrog 10.000.

Pri tolikšni agitaciji in pri taki mizeriji in brezposelnosti bi človek pričakoval, da bo izvoljenih vsaj polovica socialističnih kandidatov. Ampak delavstvo ni storilo tega, kar bi bilo zanj dobro, ampak je spet glasovalo za sedanji sistem, ne da bi se tega zavedalo. Delavsko ljudstvo ni še v stanju sprevideti, da neglede ali izvoli republikance ali demokrate, v obeh slučajih vladajo kapitalisti. Dokler bo ljudstvo poverjalo vlado kapitalizmu, bomo živeli v negotovosti in mizeriji. To je neizpodbitna resnica, ki bi jo lahko vsak delavec izprevidel, ako se bi potrudil misliti.

Člani kluba v Latrobu nismo razočarani; nasprotno, zavedamo se, da bo treba še veliko delati, predno bomo v stanju odpraviti med ljudstvom mnenje, da le demokratska ali republikanska stranka štejeta. Tako so jih naučili misliti kapitalisti in tako mislijo. Zato pa je treba, da gremo mi z delom naprej in se pripravimo za bodoče volilne boje s tem, da ojačamo svoje vrste kolikor največ mogoče.

Tukajšnji klub bo imel na starega leta večer 31. decembra domačo zabavo. Pozneje pa priredi večjo plesno veselico. Pripravljalni odbor je že na delu.

Klub ima 34 članov, med njimi 28 moških in 6 žensk. Seje se vrše vsak drugi in četrti četrtek v mesecu. V naš klub lahko pristopi vsakdo, neglede na narodnost, ker posluje angleško. Ustanovljen je bil pred dvema letoma.

International Brotherhood of Foundry Employees Local 72 priredi plesno veselico na Zahvalni dan 29. novembra. To je eden najzavednejših unij-skih lokalov, ki je vedno pripravljen sodelovati v akcijah za delavske koristi. Pod njegovim pokroviteljstvom se obdr-

žuje šola za delavce vsak petek ob 7:30 zvečer v dvorani Patt-hoff na Legonier St. Učitelj je John Martindale iz Brookwood Labor kolegija. Podučuje o politični ekonomiji in o socialnih problemih, in to je znanje, ki je delavcu, če hočemo razumeti vzroke svojega položaja, neobhodno potrebno.

V to šolo so vabljeni vsi delavci. Pouk je brezplačen.

Mary E. Fradel.

So zadovoljni z volilnim uspehom

West Milwaukee, Wis. — Rad bi povedal, da smo prav veseli uspeha naše stranke pri zadnjih volitvah. V tem mestu so močni progresivci, ali kot jih mi nazivamo "sirovci". Na nekaterih mestih smo bili prvi, po drugih na drugem mestu, nekjer pa na tretjem ali četrtem. V kampanji se nismo medsebojno nič kregali. Še manj pa z drugimi, delali pa kot živina. Ljudstvo je to zapopadlo in se zani-malo. Sedaj se pripravljamo za bodočnost.

Naj omenim, da naš dramski klub lepo napreduje. Zadnje pomlad smo uprizorili opereto "Gypsy Rover" s takim uspehom, da so nam šolske in mestne oblasti odprle vrata šolskega auditorija, katerega sedaj rabimo brezplačno za vaje in priredbe.

Prihodnja prireditelj bo meseca januarja. Uprizorili bomo "The Lucky Jade". Koliko je Slovencev, ki se ne spominjajo te operete, ki je bila predvajana 1932 v S. S. Turn dvorani?

Če katerega Slovenca ali Slovence veseli pristopiti, se lahko prijavi pri podpisaneu ali pa pri Jennie Shuler. Če Slovenci res sami ne premoremo dosti materiala, potem pojdimo vsaj tja, kjer je slovensko vodstvo.

Pred to opereto bomo imeli še velik ples v soboto 1. decembra ob 8. uri zvečer. Namesto, da greste drugam, pridite k nam in ne bo vam žal. Igrali bodo Lustigovi bratje ("The Lustige Brüder").

John Paulich, 1468 So. 55th Street.

O stavbinskih in posojilnih društvih

Chicago. — Prošle konvencije stavbinskih in posojilnih društev v Illinoisu, ki se je vršila v Peoriji, Ill., se je udeležilo nad 300 zastopnikov. Stavbinskih in posojilnih društev je v tej državi okrog 600.

Govori odbornikov illinoiske in ameriške zveze kooperativnih hranilnih ter posojilnih zavodov so bili zelo zanimivi. Izvajali so, da so se ta društva izkazala v tej krizi za najbolj solidna, četudi v splošnem niso v stanju izplačevati vlog ko hitro jih člani zahtevajo. Vzrok je, da imajo svoj denar vložen ne-likvidno, to je, na nepremične vrednote, in upniki potem vračajo skozi leta po malih obrokih.

Percentuelno so imela ta društva v sedanji krizi v primeri z drugimi finančnimi zavodi najmanj izgub. Varovala so upnike in dolžnike pred škodo.

Vsled brezposelnosti mnogo dolžnikov ni moglo plačevati in to so ljudje začeli oglašati za "izgubo". Toda imovina je tukaj, razmere so se začele izboljševati in zaposlenost je večja. Prišla je na pomoč vlada z velikimi krediti. V ta namen je ustanovila več zavodov. Eden je priskočil na pomoč velikemu številu hišnih posestnikov s posojili, ker prejšnjih hipotek ni so mogli poravnati ob času dorzitve. Druga posojuje hišnim posestnikom za popravila. Tretja je posodila velike vsote stavbinskim in posojilnim društvom, ker so bila v stiski za gotovino.

Razne zavarovalnice, trust banke itd., ponujajo ljudem zelo mikavne hranilne načrte. Kupite polico, ki je ob enem način za hranjenje denarja in ob koncu leta ali pol leta dobite dividende, pripoveduje agent. Tekma je velikanska in stavbinska in posojilna društva se bodo morala zganiati, ako nečejo, da bo šlo sto let njihovega konstruktivnega dela v nazadovanje in hiranje. Dasi so stavbinska in posojilna društva varna in nešpekulativna, je njihova

hija to, da nimajo agentov — namreč takih agitatorjev, ki bi bili za to solidno ustanovo toliko agresivni, kakor so najeti agenti za druge manj zanesljive zavode.

Velika pridobitev za stavbinska in posojilna društva je vladna Federal Saving and Loan Association. Društva, ki ji pripadajo, so po federalno kontrolirani in nadzorovani. Istotako je velike koristi Federal Home Loan banka.

Podpisani je bil na konvenciji delegat Jugoslovanskega stavbinskega in posojilnega društva v Chicagu. Referati so bili izredno poučni ne samo vsled svoje statistične vrednosti, ampak radi sedanjih razmer.

Naj te omenim, da bo imelo naše stavb. in pos. društvo svoj občni zbor delničarjev dne 15. decembra v dvorani Sokol Hall, 2619 S. Lawndale Ave., v isti dvorani, kakor lani.

Joseph Steblay, tajnik.

Sava se zahvaljuje

Chicago. — Socialistini pevski zbor Sava si šteje v prijetno dolžnost, da se zahvali občinstvu, ki je zadnje nedeljo napolnilo dvorano ČSPS in s tem pokazalo naklonjenost zboru. Nadalje trgovcem za oglave v programni knjižici, nabiralcem oglasov, Baldwin Piano družbi za naklonitev piane za koncerti in vsem drugim, ki so na kakršenkoli način pomagali pri tej prireditvi in delovali za uspeh koncerta.

Največje priznanje za moralne uspeh te prireditve gre vsekakor našemu požrtvovalnemu učitelju in njegovi soprogi mr. Jakobu Muha in mrs. Mary Muha. Poleg rednih vaj sta dala zboru (brezplačno) neštivilno ur prostega časa — mladinko- mu odseku, solistom, kvartetu, duetu in igralcem v opereti "Sre- ce in denar". Savi sta naklonila, kar človek ne more kupiti z denarjem: resnično zanimanje in prizadevanje, da iz zбора napravita res dober zbor. Zadnji koncert je pokazal bolj ko kdaj prej, da sta s svojim delom triumfirala. Jack in Mary: naj bodo te skromne besede moralno plačilo in najiskrenejša zahvala Sava za vajin trud!

Odbor Save.

mučenik, ampak da se radikalnejši izbije to žogo iz rok.

Medtem je vrhovno sodišče ugodilo prizivu obrambe, ki zahteva, da naj justična avtoriteta v Californiji dokaže, da Mooney ni bil po krivem, oziroma brez zadostnih dokazov obsojen, in ako ne dokaže, bo prvotna obravnava razveljavljena in podvzeti bo morala novo. Toda takih legalnih manevrov je bilo že toliko, da človek izgublja vsako upanje na osvoboditev Mooneya na californijskih sodiščih. K odpravi krivice lahko pomaga na najlaglji način in pošteno governer Californije, ki pa je samo marioneta, katero burbonci poljubno premakajo.

Molejev apel je governer Merriam zavrgel, češ, zahteva je zdaj iz mojih rok, ker je pred vrhovnim sodiščem.

Osemnajst let je že Tom Mooney v ječi. In ako bi ga v času, ko je bil obsojen v smrt, ne oteli z visle z apelom, za katerega se je zavzel celo predsednik Wilson, bi bil Mooney za njemu nedokazan zločin usmrčen in zločin razredne "justice" bi bil toliko večji.

Številke iz Nemčije

Mezda, ki so jo prejeli delavci v Nemčiji l. 1933, je znašala 25.900 milijonov mark, leto prej pa 25.700.000.000 mark. Skupna mezda se je torej lani dvignila komaj en odstotek, toda bila je faktično zelo znižana, ker se vlada hvali, da je bilo lani zaposlenih dva in pol milijona delavcev več kakor pa leto poprej. V primeri s tem številom bi moral biti skupni zaslužek veliko višji, če bi bile ostale v veljavi prejšnje plače.

Zivila so se letos v Nemčiji tako podražila, da je posegla vmes vlada z odredbo, da smejo trgovci računati le take cene, ki jih jim bo določila vladna komisija.

D. W. Hoan predsednik zveze županov

Na konferenci županov velikih ameriških mest v Chicagu, ki je bila zaključena dne 24. novembra, je bil izvoljen za predsednika zveze županov milwauski župan Daniel W. Hoan, za podpredsednika pa F. H. LaGuardia, župan mesta New York.

Dr. Ray A. Olech prevzel dr. Furlanova klijentelo v Chicagu

Ker ordinira znani slovenski zobozdravnik dr. Andrew Furlan večino svojega časa v Waukeganu, je prihajal v svoj zobozdravniški urad v Chicagu, 1858 W. Cermak Rd., kjer je tekurno bratov Bostic, le dva dni v t. l. Ostale dveje je izvirial v tem uradu zobozdravniško prakso Furlanov drug dr. Ray A. Olech. Zdej je slednji prevzel vsa klijentela Furlanovega in svojega urada.

V tej lekarni bratov Bostic ima zdravniški urad dr. John Zvertnik, tako da imajo pacienti pri rokah v svojo posluhbo obe zdravniški stroki in slovensko lekarno.

PRIREDBE KLUBOV J. S. Z.

V sledečem seznamu so priredbe klubov JSZ, konferenčnih organizacij in socialističnih pevskih zborov. Ako priredba vaiega kluba ni vključena, nam sporočite.

DECEMBER.

STRABANE, PA. — Plesna veselica kluba št. 118 JSZ v soboto 1. dec. v dvorani društva št. 138 SNPJ.

CLEVELAND, O. — Klub št. 49 JSZ priredi veselico s sporedom v nedeljo 23. decembra v Slovenskem delavskem domu, Waterloo Rd.

BRIDGEPORT, O. — Veselica in dramski spored kluba št. 11 v soboto 29. dec. v društveni dvorani v Boydsville.

CHICAGO. — Silvestrova zabava kluba št. 1 v ponedeljek 31. decembra v dvorani SNPJ.

Druga prireditelja kluba št. 1 v Chicagu: v nedeljo 3. feb. 1935 dramska predstava v dvorani ČSPS; v nedeljo 10. marca varijetni spored v dvorani SNPJ; v nedeljo 21. aprila koncert pevskega zbora "Sava" v dvorani SNPJ.

TOM MOONEY

pak dozdaj so bile le "tehnične-ga značaja", zato je Tom še vedno v ječi.

Rooseveltov osebni prijatelj in svetovalec Raymond Moley je v svoji reviji "Today" novozvoljenemu governerju republikance Merriamu svetoval, da naj Mooneya izpusti, ne zato ker je Mooney morda res kak

Milwaukee Leader
 Največji ameriški socialistični dnevnik. — Naročnina: \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za tri mesece.
 Naslov: 540 W. Junau Ave. MILWAUKEE, WIS.

DISPUTING ROAD TO POWER WHILE THE MAIN ARMY IS MARCHING BY

With twenty-eight and one-half million votes cast for the parties of capitalism in the fifth year of the depression, we have some food for thought. We are in the fifth year of measureless suffering and yet the masses have done the unusual thing in political history of increasing the strength of the ruling party in an election following a presidential election. It is the first time in party history that this has occurred. Moreover, about ten million less votes were cast, which is close to the normal drop in between presidential elections.

The politics of capitalism has an overwhelming mandate to carry on, the greatest in American history. The ruling party actually won 12 more seats in the House and 9 more in the Senate; in 24 states the Republicans have no representatives in the House, and in 28 none in the Senate. This is an elemental sweep, more extensive than the tidal wave that carried Hoover into office in 1928.

What is the conclusion for Socialists in the face of this election? For several years we have been quarreling about the road to power, the organization of our troops to travel it, their methods and equipment, and how to manage the march. In the presence of this vast sea of votes, this dispute appears comical. Over twenty-eight millions pass by our debating forums and are not even aware of our existence, and yet we play the role of "statists" as though a large section of these millions were waiting for our orders to march.

It is pathetic as well as amusing. We have not yet recruited one respectable unit of the army that is to take over power. To do that it is essential to first educate millions in the element-

al principles of Socialism. Instead of this, we suspend the primary job and take up the last task first! One would think that we were within reach of power and the only thing that faced us was the assembling of our forces for final instructions! Instead of this, we have been a little awkward squad camped by the roadside, equipped with squirt guns while the main army marched by under the command of enemy officers. If Gilbert and Sullivan were alive, they would get a good comic opera out of this.

If we are to have vast forces that are willing to march with us, they must be educated in the first place. We cannot conscript them. The social revolution must first find a reception in their minds before it can take any form of action, no matter what kind of action we may finally decide to take. This

is true whether action has reference to a normal period or to a period of chaos or war. Any other course means getting the cart before the horse.

Millions of the working class are not with us, and we might as well recognize this as a primary fact and base our activities on it. Without the working class, all speculation about taking over power and quarreling over the process is mere moonshine. This is not to say that we should ignore the problem; it is only saying that making it primary to the exclusion of almost anything else is futile and utopian. Let us get an army of followers so large and enthusiastic that the road to power will be a real issue precisely because we have accomplished the primary job of education, without which everything else is sterile.

—The New Leader.

BUSINESS CONTROLS THE SCHOOLS

If we suppose that our public schools are institutions where our children may learn to think for themselves we are very much mistaken, according to Prof. Howard K. Beale in his article, Forces That Control the Schools, in the October number of Harper's Magazine.

"Perhaps the most dangerous, because the most general and most subtle, control is that exercised by business," says Prof. Beale. "The influence of business men gives them power over superintendents and teachers and subjects taught in the schools. They see that certain subjects are tabooed: government control of railroads in a railroad town; conditions in the mines in a mining town; labor questions and company police in a steel town; criticism of the mill owners in a textile town; the fact that a particular local business is not paying its share of school taxes. In Winston-Salem, N. C., for example, no teacher would dare criticize the tobacco industry's

practices or advocating a tax on tobacco.

"Often business interferes in the choice of school officials. It obtains the dismissal of teachers. In Florida the Chamber of Commerce protested against a geography in use in the schools because it carried 25 pictures of California and only four of Florida. The Metal Trades Assn. curricularized schools warning them of the danger of the closed shops. Speakers representing business frequently sent into the schools to speak, whereas opponents of questionable methods of business are excluded.

"In many places schools are owned by great corporations, which control whole villages on a feudal basis. This is true in mining towns of Colorado and West Virginia, parts of Kentucky, and Tennessee; in the steel and coal towns of western Pennsylvania; in the mill towns of North and South Carolina. In southern mill districts teachers are called together for "pep" meetings and are given instructions what to do. Houses, streets, police, schools and teachers are all owned by the mills. Columbia, S. C., has free schools partly because the mills, which might have controlled them are outside the city limits in a mill village where they "own" schools of their own."

LEST WE FORGET

"When it shall be said in any country in the world, 'our poor are happy, neither ignorance nor distress is to be found among them; our jails are empty of prisoners, our streets of beggars; the aged are not in want, the taxes are not oppressive, the rational world is our friend, because we are friends of happiness.'—when these things can be said, then may that country boast of its constitution and government."—Thomas Paine.

Took It Lying Down

The laugh is on the grandson of the frontiersman who killed Indians so he could have a farm. Grandpa's bravery was nothing to brag about, considering that he had a musket and arrow while the Indian had only a bow and arrow. But even so, the grandson merely said "Yes, sir," and walked meekly off the farm when an eastern investor waved a piece of paper in his face—by proxy.

—American Guardian.

Socialism Is Necessary

What the workers should understand is that the mere changing of party labels is not going to get them out of the sorry fix in which they find themselves. The economic collapse, which is worldwide throughout the Capitalist system is due to certain specific causes and requires specific remedies.

Unemployment relief measures, whether financed by

HITLER'S PRISONS

Thousands of persons who have committed no crime still languish in concentration camps in Germany. Their sole offense is that as trade unionists, Socialists, pacifists, Communists or Jews they have incurred the displeasure of the Nazi authority. Life in the concentration camps is diabolical. The Nazis would like the world to forget the existence of these abominable places, but enlightened opinion still holds in abhorrence the cruelty and tyranny of Hitlerism.

—London Daily Herald.

PLAY WRITING CONTEST

Sponsored By The Educational Bureau Of J.S.F.

In accordance with the decision of the X. Convention of the Jugoslav Socialist Federation and its Educational Bureau, and "in order to extend the cultural activities of our young people, to promote appreciation of drama and understanding of it, and to add to our library of plays dealing with labor, social and immigrant problems of our people," a Play-Writing Contest was declared by the Educational Committee of the Federation, beginning from October 15, 1934, and ending April 15, 1935.

Three prizes, meriting the award, are available for the plays submitted by the contestants. The first prize is \$25, the second \$15 and the third \$10.

Rules of the Contest

1. Any person of Jugoslav extraction living in the United States or Canada may participate in the Contest.
2. The plays eligible for the award must deal with labor, social or immigrant problems, from the labor viewpoint. No play should contain more than three acts—one and two-act plays preferable. All plays submitted should be original and in the English language.
3. The judges of the contest are: Ivan Molek, Josko Oven, Frank Zaitz, Alice Artach and Estok Menton. In awarding the prizes, or honorable mention, the judges shall be guided equally by the social content and literary merits of manuscript.
4. The Educational Committee of the Federation reserves the right, upon recommendation of the judges, to edit or revise the awarded plays.
5. All accepted manuscripts shall forthwith become the property of the Educational Bureau of J.S.F.; unawarded plays will, upon express desire, be returned to the author according to arrangements.

ONLY SLAVES SAY PLENTY IS TOO MUCH

By George R. Kirkpatrick

Is plenty too much? This is the hottest question that ever scorched a slave's soul. And this question is absolutely new in the history of mankind—new because it is now 12 o'clock noon in industry—that is, it is now—at last—easily practicable to produce plenty for all our people—yes, all of them.

The meek, timid, bluffed slave will answer "Yes, plenty is too much." The proud, roused slave will hotly answer "No! Plenty is not too much."

The hour has arrived for a national answer to this new national question: Is plenty too much?—and here is the reason that the question is new and the answer must be made and made now—made by a multitude bluffed into meekness, or made by a multitude awake, proud and defiant—yes, reader, here is the reason:

In one recent year our total national income was almost 90 billion dollars, and this income is greater than the grand total incomes of the following countries: England, Ireland, Scotland, Wales, Germany, France, Austria, Italy, Belgium, Sweden, Norway, Holland, Poland, Jugo-Slavia, Czechoslovakia, Turkey, Russia, Japan, India, China, Brazil, Mexico, New Zealand, Australia and South Africa.

For 500,000 years mankind has struggled, sweat and longed for plenty; but never before could any people anywhere on earth produce plenty for all the people. And today only one country on earth is actually able to produce bounteous plenty for all its people, and that is our country, the United States.

Yet 100 million American people are living far below the level of plenty. And want and the fear of want haunts 15 million homes.

We are a nation of bluffed slaves—starving or half-starving, in shabby clothes, in mean shelter—whimpering and whining about the depression.

Bluffed! The mills, mines, machinery tools, forests, and so forth are all

ready. The technological knowledge is all ready. The skill and labor are all ready. Ready—as ready as ever—to produce plenty for all.

Well, then why not produce plenty for all?

The workers stand ready and able to produce plenty for everybody. But the masters brutally declare: Plenty is too much—"quite unnecessary"—for working people. They shall not produce plenty for everybody.

This puts it up to the workers—to decide: Shall the nation's industries be manned, and managed to produce profits for a minority, or to produce plenty for all the people?

It's noon—12 o'clock—dinner-time—in American industrial development—the time for plenty for all the people.

But the stunned, bluffed workers can't hear the bell.

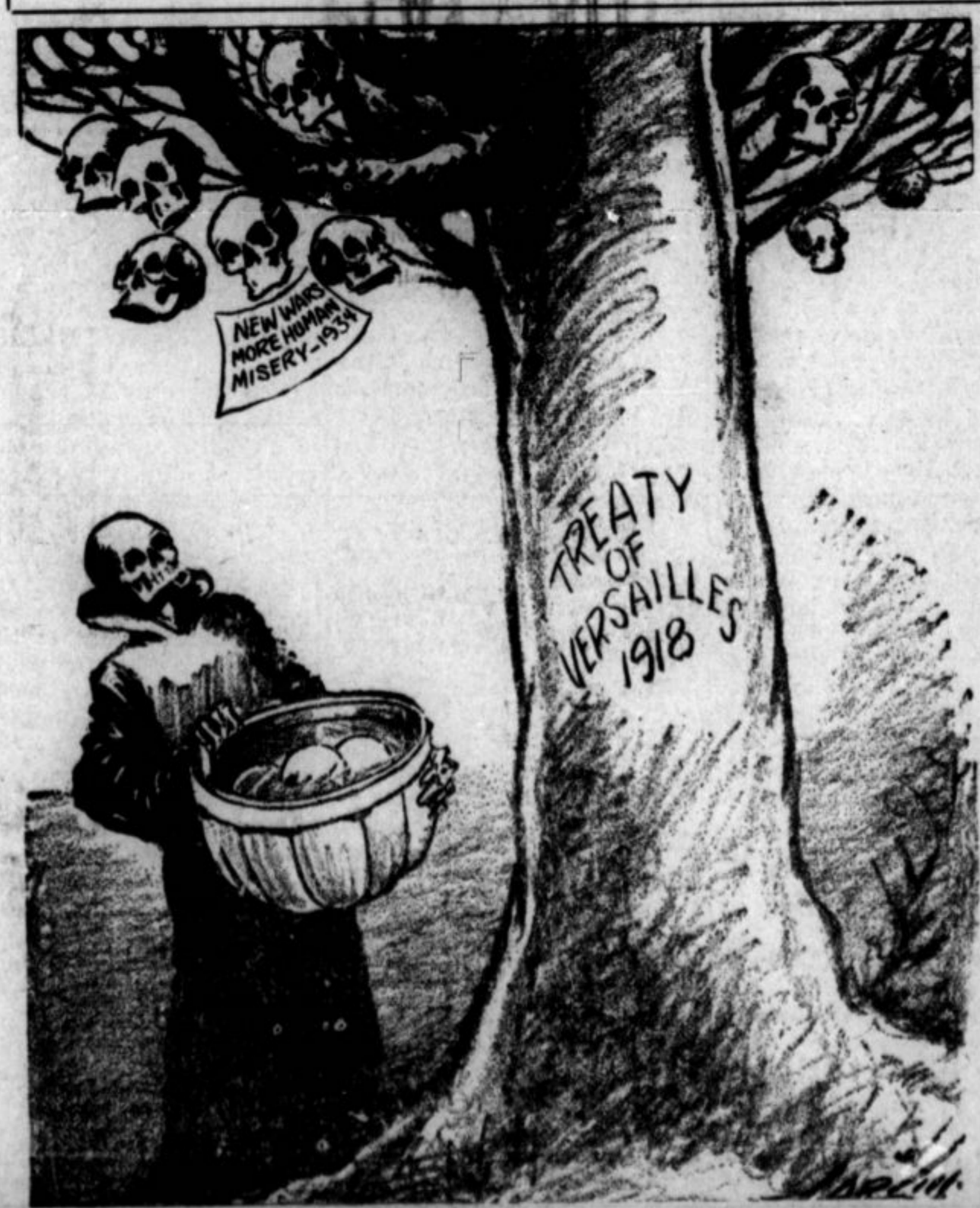
Bluffed by the politicians; bluffed by the courts; bluffed by the militia and the army; bluffed by the private owners of the nation's strategic industries—bluffed to a standstill, they are—and they will continue to be—helpless, hungry, afraid, timidly whimpering for "aid"—until they learn the industrial time of day—and get together, stand together—and, unbluffed, demand the right to produce plenty for all, and demand the right of the worker to have and enjoy plenty—always plenty.

Farmers of America—with a 71 per cent mortgage on all your productive property; what's your answer?—Is plenty for everybody too much? How can the multitudes in the towns and cities buy abundant food and clothing while unemployed or forced to work for far less than sufficient to buy plenty—of your products. What's your answer?

You whipped multitude in the mills and mines—forced to live far below the level of plenty—what's your answer? It plenty too much?

Why should the bluffed multitude, toiling on the farms and in the mills, expect respect as long as their answer plainly is "Yes" plenty is too much—for working people?"

THE FRUITS OF VICTORY

SEARCHLIGHT

By DONALD J. LOTRICH

We're just bursting with all kinds of Socialist news this week. To start with, we are elated over the outcome of Sava's concert last Sunday. What elates us? you say. Well, first of all, the program, and in particular the last part of it, was well rendered and positively set Sava on a firmer footing than ever. They have people who can, with more training put on some of the Slovene operettas from now on. We'd like to see them do it, too. Then, the attendance was excellent and the disposition ideal. The size of the chorus and its melody has improved greatly.

Among the numerous pamphlets we are now selling is Paul Porters Commonwealth Plan in which are related the methods which can be employed after obtaining the power of the government to bring about a Socialist State. It is a neat pamphlet and every Socialist should be aware of these methods in order to properly carry on any discussion with non-members. We also heartily recommend Berenberg's "We the people", a pamphlet published by the Rand School which speaks of the U. S. Constitution in the sense that it was originally adopted and what the Socialists think it means even today. This is a very touching story.

At the Cook County Central Committee meeting Monday, Nov. 19 it was agreed upon to place as many aldermanic candidates in the field as possible for the February aldermanic election. Also, to place a mayoral candidate in the field. The job of securing sufficient signatures is an enormous one but we will try it just the same.

Dr. Julius Deutsch spoke before 2500 Socialists and sympathizers at Chicago down town Orchestra Hall. This was our first large public meeting in many years. The arrangements committee did a fine job of bringing the crowd to the hall but fizzled on the hall arrangements. Julius Deutsch also addressed the County membership at a special Saturday afternoon session Nov. 24, at the Amalgamated Center.

Last Friday night we again discussed the "United Front" after the regular meeting of branch No. 1. Two Croatian Communists were present to bring in their side. It seems to me that it's a waste of time to talk to these people because they have been and are still misinformed as to the true happenings in the labor world, and in particular, as to the happenings in the Socialist Party. Which means that they carry on their blundering tactics to extremes. They are just as stinging as ever with their bitter attacks and denials.

About 50 Slovenes paraded in the unemployed demonstrations last Saturday. We headed the South Section of the parade from 22nd and Wentworth into the loop by the City Hall to Michigan Blvd. and then south to 16th St. and the Relief Administra-

tion. Altogether 11,000 paraded even if the greatest distorting newspaper reported only about 5000. The Communists were in the parade and again broke faith with the agreement barring political signs. One thing can be said for them. They follow Communism and the Communist leaders religiously. The same cannot be said of our rank and file.

They spent loads of money to get Insull back to America for trial. The trial cost about a quarter of a million dollars. And now they let him free. Isn't that crazy? In this connection we could say, "I told you so," for, didn't we predict the outcome pretty accurately?

You comrades must not take General Smedley Butler's confession on a possible fascist dictator too lightly. Butler didn't keep it secret a whole year for nothing. Nor are the papers playing it down for nothing. Why did they raise so much Cain about Wirtz' confession about a Communist plot a short while ago? Be on guard. Even that isn't enough. Work and organize while we still have time.

Ignorance

By EUGENE DEBS.

Victor Hugo said: "Destroy the cave ignorance and you destroy the mole crime." Ignorance is the arch foe of freedom, progress and all that makes for human happiness. Ignorance is the mother of superstition, poverty, slavery, cowardice and the whole brood of evils that fester in human society. The ignorance of the working class keeps them at the mercy of their exploiters and makes them the easy prey of the vultures that fatten upon their misery.

By all the means within our power must we combat ignorance, and force its victims, even in spite of themselves, to open their eyes and see the light, at their work and at their homes or tenements or resting places; we must make them feel that they are our brothers and sisters and that we are theirs, and we must somehow set them reading, thinking and studying along the right lines.

The working class has always been the victim of its own ignorance, and that is why it has remained the working class through the ages.

It is for the Socialist movement, the greatest educational movement for the masses ever instituted, to attack and destroy ignorance, and by so doing put an end to slavery and poverty and usher in the era of light and freedom.

CORRECTION

Wencel's ad was inserted in Sava's program journal by mistake. SAVA COMMITTEE.

Land is the storehouse of nature. Title deeds are the keys wherewith to lock out her children.